

Eeva Paunonen

SAVONLINNAN
KAUPUNKIKESKUSTAN ELÄVYYS

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Toukokuu 2013

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Opinnäytetyön päivämäärä	
Tekijä(t) Eeva Paunonen		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Liiketalouden koulutusohjelma	
Nimeke Savonlinnan kaupunkikeskustan elävyys			
Tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Savonlinnan keskustan elävyyttä ja selvittää keskustan viihtyisyyttä. Työn tavoitteena oli myös tutkia käsityksiä liikkeiden aukioajoista sekä siitä, millaisia liikkeitä keskustaan tarvitaan. Tarkastelen tutkimusaiheittani kaupunkikeskustan käyttäjien näkökulmasta, vastaajien satunnaisten mielipiteiden avulla. Keskustan elävyyttä ja viihtyisyyttä tarkastelin kaupungin kehittämisen näkökohtiin pohjautuen. Tavoitteiden saavuttamiseksi työssä toteutin kyselyn Savonlinnan keskustassa satunnaisille ohikulkijoille. Työ pohjautuu kvalitatiiviseen tutkimustapaan. Tutkimusmenetelmänä käytin avointa kyselyä. Kyselyn toteutin yhden päivän aikana. Kyselyn ajankohtana oli perjantai 3.5.2013. Kyselyyn osallistui 50 vastaajaa, jotka olivat naisia sekä miehiä ja eri ikäluokan edustajia. Kyselyt toteutin Olavinkadun läheisyydessä ja kauppatorilla. Työ osoittaa, että keskusta vaatii kehittymistä eri osa-alueilla elävyyden ja viihtyisyyden lisäämiseksi. Kyselyn perusteella keskustan liikkeiden aukiolot vaativat uudistamista ja ne haluttaisiin pidemmiksi myös viikonloppuisin. Keskustaan kaivataan lisäksi uusia liikkeitä. Viihtyisyyttä haluttaisiin lisätä lisäämällä istutuksia ja elävyyttä saataisiin esimerkiksi tapahtumilla. Tuloksista tulee esiin kysyntää pidemmille kaupan aukioaloille. Tutkimus on ajankohtainen, koska Savonlinnaan on valmistunut liikenteelle uusi rinnakkaisliittymä, joka mahdollistaa myös keskustan uudistamista. Keskustaan Olavinkadun läheisyyteen tulee uusi väylä rinnakkaisliittymälle ja kaupungissa on suunnitteilla monenlaisia kehitysuudistuksia. Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelma tekee keuhäällä 2013 Savonlinnan elävyyssmittauksen. Uskoisin työni antavan myös heille kehittämiseen arvokasta materiaalia.			
Asiasanat (avainsanat) Kaupunkikeskusta, elävyys, viihtyisyys, saatavuus			
Sivumäärä 39 s. + liitt. 7 s.		Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä)			
Ohjaavan opettajan nimi Erja Härkönen		Opinnäytetyön toimeksiantaja Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelma ry.	

DESCRIPTION

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the bachelor's thesis	
Author(s) Eeva Paunonen		Degree programme and option Degree Programme in Business Management Bachelor of Business Administration	
Name of the bachelor's thesis Liveliness of the centre of Savonlinna town			
Abstract The purpose of this study was to investigate into the liveliness of the centre of Savonlinna town as well as find out how attractive it is. Another aim was to examine people's conception about the opening hours of shops as well as what kind of shops are needed in the centre. The point of view in this study is the users, that is, I collected the opinions of randomly selected respondents who represent the clientele of the shops. Liveliness and comfortable atmosphere were looked into based on town development. The data was obtained by a survey which was intended to the casual passers-by in Savonlinna town center. The research method was qualitative and open end query was used. The survey was conducted on Friday, 3 May 2013. Altogether 50 respondents participated in the survey and both men and women and different age groups were represented. The survey was conducted in the vicinity of the main street Olavinkatu and the Market Square. The study showed that development of town centre is necessary in different areas to increase liveliness and comfort. Based on the survey, the shops of town center should reschedule their opening hours and also lengthen them at weekends. New shops are needed in the town center. Comfort should be increased by adding plants and by organizing events which would make the centre livelier. The results pointed out a demand for longer opening hours. The study is topical because the new bypass road around Savonlinna has made it possible to renew the town centre. The main street Olavinkatu will offer access to the bypass road and furthermore there is a wide range of development reforms being planned already. The association for the development of Savonlinna town center will measure the liveliness of Savonlinna in spring 2013. I believe my thesis will offer valuable material for the development of the town centre.			
Subject headings, (keywords) Town centre, liveliness, comfort, availability			
Pages 39 p. + app. 7 p.	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Erja Härkönen		Bachelor's thesis assigned by Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry.	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KAUPUNKIKESKUSTAN KEHITTÄMINEN.....	2
3	ELÄVYYDEN MITTARIT	5
3.1	Viihtyisyys	7
3.1.1	Viheralueet.....	8
3.1.2	Kävelykatu	9
3.1.3	Keskustan elävöittäminen	10
3.2	Saatavuus	12
3.2.1	Ulkoinen saatavuus	13
3.2.2	Näyteikkunamainonta	14
4	KYSELYN TOTEUTUS	15
4.1	Tutkimusongelma	15
4.2	Tutkimusmenetelmä	16
4.3	Aineiston keruu ja analysointi	17
5	KYSELYN TULOKSET	19
5.1	Taustatiedot.....	19
5.2	Arkiaukioloaika	21
5.3	Aukioloajat viikonloppuisin	22
5.4	Liikkeiden tarve keskustassa	26
5.5	Näyteikkunoiden houkuttelevuus	28
5.6	Keskustan viihtyisyyden lisääminen.....	29
5.7	Keskustan elävyyden lisääminen	31
6	PÄÄTELMÄT JA POHDINTA.....	32
6.1	Tuloksien pohdinta	32
6.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	34
6.3	Jatkotutkimusehdotukset.....	35
	LÄHTEET	37

LIITE/LIITTEET

- 1 Kyselylomake
- 2 Kyselyn tuloksien yhteenveto

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Savonlinnan keskustan elävyyttä ja viihtyisyyttä ja kartoittaa tarvetta liikkeiden aukiololle. Selvitän millaisten tekijöiden koetaan lisäävän keskustan elävyyttä ja viihtyisyyttä. Tutkimuskysymykseksi muodostui:

- Millainen on Savonlinnan elävä kaupunkikeskusta?

Savonlinnan rinnakkaisväylän valmistuminen vuonna 2013 antaa mahdollisuuden kehittää ydinkeskustaan uusia kaupallisia ja asuinalueita mm. Olavinkadulle, Savolaan ja Kirkkolahteen. Rinnakkaisväylä vähentää keskustan liikenteen puoleen, joka antaa mahdollisuuden kehittää viihtyisä, turvallinen ja toimiva kaupunkikeskustasta. Liikennejärjestelyt kehitetään suosimaan kävelyä sekä pyöräilyä ja autoliikenne sujuvammaksi, kuten myös asiakaspysäköinti. Savonlinnan kaupunkikeskusta tahdotaan suunnitella vetovoimainen ja elävä kokonaisuus. Hyvässä kaupunkikeskustassa näkyvät innostavasti sekä tyylikkäästi kaupallisuus ja kaupunkikeskusta huomioi paikalliset ominaispiirteet ja rakennetun ympäristön. (Savonlinnan kaupunkikeskusta 2015.)

Työni toimeksiantajana toimii Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissyhistys ry eli SAKKE, joka on aloittanut toimintansa vuonna 2013. Yhdistyksen toiminnan johtaja on Raija Suomalainen ja puheenjohtajana toimii Pekka Kinnunen. Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissyhistys vahvistaa yhteistyötä yritysten välillä sekä myös yritysten ja kaupungin välillä. Yhdistys vaikuttaa kaupunkikeskustan yleisessä kehittämisessä, suunnittelussa ja investointien toteutuksessa. Yhdistys huolehtii kaupunkikeskustan kilpailukyvästä ja elinvoimasta. Sakke ry. pyrkii kehittämään kaupan, matkailun ja palvelualan yritysten toimintaympäristöä sekä turvaamaan ja parantamaan yritysten liiketoimintaa ja työllisyyttä. Yhdistys haluaa mm. kehittää Savonlinnan kauppakadusta houkuttelevan ostosbulevardin, jossa toimivat kivijalkakaupat ostoskeskuksena. (Savonlinnan kaupunkikeskusta 2015.)

Kaupungin kehittämissyhistys ry tekee kevään 2013 aikana elävyyssmittausta Savonlinna keskustasta rajaamallaan elävyyalueelta. Elävyyssmittauksella valmistuu Savonlinnan elävyyssluvu, jota valmistuttuaan on tarkoitus verrata keskenään eri kaupunkien kesken Elävät kaupunkikeskustat ry:n tekemällä elävyyssmittarilla, jolla saadaan selville kuinka paljon Savonlinnan keskustassa on elävyyttä. (Suomalainen 2013.)

Alkuperäisenä tarkoitukseni oli tehdä opinnäytetyö elävyysmittauksesta. Aikatauluni vuoksi jouduimme muuttamaan alkuperäistä suunnitelmaa ja toteutin työstäni kyselyn liittyen Savonlinnan kaupungin kehittämiseen.

Muita tutkimuksia aiheesta ovat Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämisestä tehty hankesuunnitelma Savonlinnan kaupunkikeskusta 2015 -projekti. Projekti toteutus on suunnattu vuosille 2013–2014 ja sen tavoitteena on kaupan ja matkailun vetovoiman lisääminen kaupunkikeskustan kehittämällä ja brändäten. Savonlinnan kaupallisen kehittymisen tueksi vuonna 2009 on tehty tutkimus, jolla perustellaan kaupan kehitysnäkymistä ja -tarpeita vuoteen 2020 mennessä.

2 KAUPUNKIKESKUSTAN KEHITTÄMINEN

Suomen kaupungit ovat perinteisesti muodostuneet yhden keskustan ympärille. Historiallisia kaupungin keskustan tunnusmerkkejä ovat kirkko ja kauppatori, jolloin keskustat toimivat tärkeinä kauppaja- ja kohtaamispaikkoina. Suomalainen yhteiskunta teollistui 1900-luvulla ja kaupunkien moderni palvelu- sekä liiketoiminta keskittyivät liikekeskustoihin. Nämä erottaa useimmiten rakennustavasta, joka on tiiviistä ja korkeaa. Liikekeskustoissa on vähemmän teollisuutta ja asumista, kuin palvelu- ja liiketoimintaa. 1980-luvulta lähtien Suomessa suurimmat kaupungit alkoivat monikeskustistua, jonka kehitys on johtanut keskustojen liikekeskustuksien vähenemiseen ja uusien kauppakeskittymien kehittämiseen kaupunkiseudulle. Perinteisen kaupunkikeskustan suosion kaupungin toimintojen keskipisteenä ovat vähentyneet ja keskustojen kilpailijoita ovat reuna-alueille sijoittuneet uudet kaupat ja asumisen keskittyminen. (Lähellä kaupungissa 2013.)

Kaupunkikeskusta on erilaisten toimintojen keskittymä. Kaupunkikeskustassa on keskustahakuisia toimintoja tiiviisti ja monipuolisesti, kuten erikoiskaupan liikkeitä, palveluita vapaa-aikaan, asutusta, julkisia palveluita sekä eri toimialan työpaikkoja. Suurimmissa keskustoissa on monipuolisimmat palvelut ja joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät kaupungin eri puolille. (Lähellä kaupungissa 2013.)

Kaupunkiympäristön laatu ei ole merkityksetön, sillä julkisen ympäristön laatu vaikuttaa ihmiseen. Kaupunkiympäristö on kokonaisuus, jossa ovat toisiinsa liittyvät alueen fyysiset elementit ja lukuisa määrä elämän ilmiötä. Tämä vaikuttaa ihmisiin toimin-

nallisena ja sosiaalisena ympäristönä, kuten myös fyysisen ympäristön tavoin. Toiminnallinen ympäristö käsittää ympäristön toiminnallisia prosesseja, kuten liikenne, virkistystoiminta ja puhtaanapito, joita helpottavat hyvin asetetut kadunkalusteet ja -päällysteet sekä istutukset. Sosiaalinen ympäristö on ympäristön sosiaalisia prosesseja, yksilön kokemuksia sekä suhteita toisiin ihmisiin ja toimintaa heidän kanssaan. Fyysinen ympäristö tarkoittaa ympäristön konkreettisten elementtien muodostamaa kokonaisuutta. Näitä ovat kaupunkitilan muodostavat rakennukset istutusten, kadunkalusteiden ja -päällysteiden kanssa. Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen kohde on fyysinen ympäristö, joka kuitenkin vaikuttaa keskenään toiminnallisen ja sosiaalisen ympäristön kanssa. Toimintojen ja rakennetun ympäristön moninaisuus sekä vaihtelevuus luovat kaupunkiympäristön luonteenomaisen rikkauden. Asumalähiöille tyypillinen toiminnallinen visuaalinen köyhyys koetaan herkästi epäviihtyisyytenä. Usein toiminnallisesti rikas ympäristö tarjoaa mahdollisuuden sosiaalisesti rikkaalle elämälle, mutta köyhä toimintaympäristö toiminnallisesti koetaan myös sosiaalisesti köyhänä ympäristönä. Erilaisten toimintojen sovittaminen yhteen vaatii suunnitelmallisuutta, sillä toimintojen rikkaus tekee kiehtovan kaupunkiympäristön. (Junttila 1995, 30 – 31.)

Jalankulkualan turvallisuus ja viihtyisyys vaativat toimintojen ja fyysisen ympäristön tarkkaa suunnittelua, sillä jalankulku on kaupungin keskeisin liikkumamuoto. Ympäristön suunnittelu seuraa tiiviisti kevyen liikenteen ja jalankulkuympäristön kehittymistä. Kävelykatujen ilmestymisen jälkeen on ympäristön viihtyisyyteen sekä laatuun kiinnitetty enemmän huomiota ja ympäristönsuunnittelusta on kehittynyt kokonaisvaltainen kaupunkitilan suunnittelu. (Junttila 1995, 52 – 53.)

Rakennettuja ympäristöjä voidaan suunnitella luontoa sekä luonnon monimuotoisuutta säästäen. Rakentamisessa käytetään silloin kestävästi kehityksen mukaisia toimintatapoja, tekniikkaa sekä materiaaleja. Hyvä ympäristö voi ohjata myös kestävästi elämäntapaan. (Tapaninen ym. 2002, 90 – 91.)

Ajoneuvomäärien kasvaessa pysäköinnin järjestäminen on monesti tullut ongelmalliseksi. Kehityksen alkuaikana tarjosivat katujen varret ja pihat riittävästi pysäköintitilaa, yleistyessään autot ovat vallanneet keskeisimmät torit ja aukiot kaupungeissa. Pysäköintialueiden tarpeen jatkuva kasvu ja kaupunkikuvan haittavaikutukset ovat tuoneet pyrkimyksen keskittää pysäköinti erillisille pysäköintialueille, jolloin kaupun-

kikuvallle merkitykselliset torit ja aukiot ovat pystytty vapauttamaan pysäköinnin rasitteelta. Kadunvarsipysäköinti vaikuttaa paljon vähemmän kaupunkikuvaan, mutta se ei monesti riitä täyttämään pysäköintitarvetta. Isompien toiminnallisten ja kaupunkikuvallisten vaikutusten takia tulisi pysäköintialueiden ympäristösuunnitteluun kiinnittää erityisesti huomiota. Pysäköintialueet eivät ole ainoastaan autoja varten, vaan myös autosta poistujille jalankulkijoille tulee olla turvalliset kulkureitit, joilla on yhteys jalankulkuverkostoon. Pysäköintialuetta voi rajata istutuksilla, jotka myös parantavat kaupunkikuvaa. (Junttila 1995, 52.)

Kaupunkikuva on konkreettinen kuva, jonka kaupungista näköaistilla voi saada. Kaupunkikuvan tavoitteet ovat ympäristösuunnittelussa keinoja parantaa aiempaa pirstaleista rakentamista ja epäyhteisiä kaupunkitiloja. Ympäristösuunnittelulla voi vahvistaa alueen ominaispiirteitä tai muuttaa niitä, kun kaupunkikuva on epätyytyttävä. (Junttila 1995, 87.)

Savonlinnan keskusta-alue tulee kehittymään ja kokemaan infrastruktuurin muutosta. Tämän mahdollistavat valtatie 14 rakentaminen sekä siihen liittyvät maankäytön ja liikenneväylien kehittämistoimenpiteet. Toimenpiteitä tarvitsevia kehittämiskohteita on lukuisia joukko muita kohteita sekä kohteita keskustassa. Savonlinnan kaupungin keskeisin katuosuus Olavinkatu on yksi tärkein kehityskohde ongelmallisella katuosuudella. Suunnittelualan eräitä keskeisiä ongelmia ovat:

- Alueella ja liittymissä tapahtuu onnettomuuksia.
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden tila on kapea ja turvaton.
- Pysäköintilaitosta ei ole suunnitteilla.
- Liikenneympäristö ei tue esteetöntä liikkumista.
- Pyöräpysäköinnille ei ole varattua tilaa tai telineitä.
- Olavinkadun pituuskaltevuuden aiheuttamat ongelmat talvisin.
- Linja-autoaseman kaukainen sijainti kauppatorista ja pysäkkien vähyys Olavinkadun länsiosassa.

(Olavinkadun yleissuunnitelma 2010, 3–4.)

Valmis rinnakkaistie mahdollistaa koko keskustan kehittämistä toimivammaksi, turvallisemmaksi ja viihtyisämmäksi. Arviolta puolet liikenteestä siirtyy käyttämään uutta ohikulkutietä. (Olavinkadun yleissuunnitelma 2010, 3). Rinnakkaisväylä on otettu

käyttöön marraskuussa 2012. Tämän muutoksen tuoma helpotus keskustaan on ruuhkien väheneminen, viihtyisyyden lisääntyminen ja turvallisuuden paraneminen. (Liikennevirasto 2012.)

Olavinkadulle suunnitellaan muutosta, jolla ajokaistoja vähennetään neljästä kahteen. Ajokaistojen vähentämisellä haetaan tilaa jalankulkijoille ja pyöräilijöille, joka mahdollistaa lisäksi esimerkiksi liiketoiminnan laajentamista kaduille. Ajokaistojen vähentäminen tuo turvallisuutta kadunylitykseen ja pienentää kadunylityksen matkaa. Muutoksilla haetaan katutilan monikäyttöisyyden tukemista sekä mahdollistamista. Monikäyttöisellä tilalla mahdollistetaan toimintojen kehittäminen myös muunlaiseen käyttöön sopivaksi liikenteen lisäksi. ”Olavinkadun kehittäminen toimivaksi, eläväksi ja viihtyisäksi vuoden ympäri on ohjannut merkittävästi ratkaisujen löytämistä ja valintaa.” (Olavinkadun yleissuunnitelma 2010, 3.)

Ostoskatu Olavinkatu on rakentunut kivijalkakauppojen ympäröimänä. Kivijalkakauppa tarkoittaa kerrostalon katutasossa sijaitsevaa liiketilaa ja on helposti saavutettavissa. Mainoksina toimivat liikkeen näyteikkunat, jotka pyrkivät saamaa ostajia. Talon muissa kerroksissa voi olla kauppaan liittymättömiä huoneistoja, kuten toimistoja tai asuinhuoneistoja. Yleensä ensisijainen rakentamistarkoitus on ollut muu kuin kaupan käyttöön. (SuomiSanakirja 2013.)

3 ELÄVYYDEN MITTARIT

Elävyyskäsitettä on mahdollista tarkastella eri näkökulmista. Kaupungissa asuvien kannalta elävyys muodostuu palvelutarjonnasta, toimintamahdollisuuksista sekä eri vuorokauden aikojen mukaan näkyvästä ihmismäärästä. Alueen ulkopuoliset näkevät elävyyden kaupallisessa tarjonnassa, alueen työpaikoissa ja paikallisissa toiminnoissa. Monesti kaupunkialueen elävyyttä toivotaan hyvin irrallisina asioina, joiden perustelut eivät ole riittäviä tai jotka eivät sisällä kaupunkielämän taustajärjestelmien pohdintaa. (Savela 2010, 60.)

Elävöittämisellä pyritään positiiviseen ja miellyttävään kaupunkitunnelman lisäämiseen. Kaupunkihankkeilla on monesti esikuva toisessa kaupungissa, jossa vastaavassa ympäristössä on toteutettu elävyyttä lisäävä uudistus tai jossa on säilynyt eloisa kaupunginkohta. Kaupunkiympäristössä elävöittämissankkeen riski on yksipuolinen ja

monesti kaupallisen toiminnallisuuden korostaminen sen sijaan, että toisi se esille kaupungin perusolemukseen liittyvää monipuolista toimintaa. (Savela 2010, 60.)

Kaupunkielämää ylläpitävä käyttövoima on historiallisesti ollut kaupankäynti ja yrittäjyys, silti luonnollisesti elävä kaupunkiympäristö on sekoitus erilaisia toimintoja. Kaupungeissa voi olla kohtia, joissa eri toiminnot ovat hallitsevia ja silti toimintojen laajuudessa tulee olla keskenään erilaisia vaihtoehtoja. Vertailla täytyy elävöittämisen tavoiteympäristöä sekä normaalisti toimivaa katu ympäristöä ja kuinka elävöittäminen voi toteutua muunlaisen toiminnallisuuden ehdolla. Suunnitelman mukaista elävöittämistä tulisi katsoa, että onko tälle järkeviä edellytyksiä myös muutoin kuin suunnitellun käytön yhteydessä. Pohdittavia voivat olla katujen elävyys suhteessa toivottuun kaupunkikeskustan vilkkauteen tai verraten elämää tavallisessa katu ympäristössä ja kaupunkikeskustan tapahtumatorilla tai kauppakeskuksessa. Harkittavana voi tällöin olla suunnittelun tarve, kun etsitään niin kutsuttua ”kaupunkilaisten olohuonetta”. (Savela 2010, 60.)

Perinteinen kaupunki-alue on useista syistä tärkeää säilyttää elävänä ja monipuolisena toimintoiltaan. Kaupungin keskustaan sijoittuvat kaupungin tunnettavuustekijät, kuten nähtävyydet, museot, hotellit, ravintolat sekä erikoiskaupat ja keskustaan saapuvat vierailijat. Keskustoihin kokoontuvat paikalliset asukkaat asioimaan ja aikaa viettämään. Keskustan julkiset tilat ovat merkitykseltään kaupungin asukkaille kaikkien yhteisiä ja viihtyisiä ”olohuoneita”. Viihtyisä keskusta lujittaa kaupunkilaisilla alueen identiteettiä sekä tunnesidettä kaupunkiaan kohtaan. Keskustan imagon merkitys vaikuttaa houkutellessa uusia asukkaita, turisteja, yrityksiä ja investointeja kaupunkiin sekä kaupunkiseudulle. Perinteinen keskusta on koko kaupungin symboli ja jos se taantuu, niin joutuvat kaupunkilaiset ja kaupunki moneen muutokseen. (Lähellä kaupungissa 2013.)

Kaupunkiseuduilla tapahtuva kehitys on kahdensuuntaista. Kaupunkiseudut hajaantuvat, jolloin kaupunkiin muodostuu uusia ytimiä, jotka kilpailevat perinteisen keskustan asemasta. Hajaantumiskehitys aiheuttaa perinteisen kaupunkikeskustan taantumista ja tähän liittyvät useat ilmiöt, joita ovat keskustan palvelutarjonnan pienentyminen, asukkaiden väheneminen ja yksipuoleisempi väestörakenne. Tätä kehitystä pyritään välttämään tiivistämällä kaupunkikeskustoja sekä täydennysrakentamisella. Keskustojen elävöittämiseen käytetään monia keinoja, kuten liikennejärjestelyjen pa-

rantaminen ja kaupunkikulttuurin kohentaminen. Uudistukset ovat usein kaupungin keskusta-alueen kehittämishankkeita. (Lähellä kaupungissa 2013.)

3.1 Viihtyisyys

Suomessa kaupunkikeskustojen elinvoimaisuus on ajankohtainen aihe ja on merkityksellistä, että kaupunkikeskusta tarjoaa tilaa erilaisille toiminnoille. Kaupunkikeskusta parhaimmillaan on elämää sykkivä vuorokauden ympäri. Hyvässä kaupunkikeskustassa keskeistä ovat onnistunut liikennemuotojen yhteensovittaminen. Merkittävää on turvallisuus, meluttomuus ja hyvä ilmanlaatu. Kaupunkikeskustojen tila on rajallista, joten liikennemuodoissa tulee käyttää niitä, joiden kapasiteetti on suuri eli jalankulku ja pyöräily. Joukkoliikenteen tulee vaivattomasti saavuttaa monipuoliset palvelut kaupunkikeskustassa. Pyöräilyn ja jalankulun merkityksen täytyy olla vahva, mutta sijaa tulee olla myös henkilöautoille, joukkoliikenteelle sekä tavaraliikenteelle. ”Viihtyisä kaupunkikeskusta on vetovoimainen ja elinvoimainen”. Toimivan ja viihtyisän keskustan perusta on autoliikenteen vähentäminen sekä ajonopeuden hillitseminen. (Verne 2008.)

Hyvältä ympäristöltä vaaditaan viihtyisyyttä, jonka selitys voi olla hyvin yksilöllinenkin. Monesti viihtyisyyteen rakennetussakin ympäristössä liittyy luonnon elementtejä, vihreyttä, vettä, ja ainakin päivänvaloa. Viihtyisään ympäristöön kuuluvat monenlaiset mahdollisuudet yhdessäoloon, yksinoloon sekä erilaisten asioiden harrastamiseen. Siisti ja turvallinen ympäristö on viihtyisämpi, kuin roskainen ja hoitamaton ympäristö. Ympäristön viihtyisyys on hallittavissa. (Tapaninen ym. 2002, 90–91.)

Kaupungin toiminnot ja elämän tavat tuottavat ympäristöön lisääntyvin määrin roskaa sekä likaantumista. Kaupungin puhtaanapito on tärkeä julkinen palvelumuoto ja se huolehtii julkisten alueiden siivouksen, roskien keräyksen sekä käymäläpalvelut. Puhtaanapidon merkitys havaitaan monesti, vasta kun se ei toimi. Kaupungin julkisilla alueilla puhtaanapitoa ei ole vain välttämätön häiriö, vaan se kertoo kaupunkilaisille ympäristön huolehtimisesta. (Junttila 1995, 68.)

Viihtyisyyden lisääminen on ympäristön suunnittelun keskeisimpiä tavoitteista. Viihtyisyyden lisäämiseen tähtää ympäristön toiminnallinen, sosiaalinen ja kaupunkikuvalisen laadun parantaminen. Ympäristön viihtyisyydelle asetetut vaatimukset eivät ole

kovin selkeästi määriteltävissä, joten tästä johtuen ne ovat kauan sivuutettu suunnittelussa. Viihtyisyys on sidoksissa ympäristön toiminnallisiin ja sosiaalisiin prosesseihin sekä fyysisen ympäristön ominaisuuksiin ja laatuun. Viihtyisyys perustuu eri henkilöiden ja tilanteiden mukaan erilaisiin asioihin. (Junttila 1995, 33.)

Ympäristö ja ihmisten hyvinvointi kehittyvät vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Paikat vaikuttavat kaikkeen hyvinvointiin. Sosiaalinen ympäristö, luontoympäristö ja rakennettu ympäristö ovat käsitteitä, jotka ympäristön eriuottuvuuksia tavallisesti määrittelevät. On myös kulttuuriympäristö, symboliympäristöstä, psykofyysisestä ympäristöstä. Ympäristön muutosta tapahtuu kaiken aikaa. Muutos on samalla mahdollisuuksien näkökulmasta katsoen voimavara ja riskien näkökulmasta tarkasteltuna riski. Hyvä ympäristö tarvitsee rakentuakseen monien ihmisten osaamisen ja eri alojen yhteistyötä. Hyvä ympäristö tuo helppoutta sosiaaliseen kansakäymiseen ja houkuttelee yhteisöllisyyteen, jonka esteettömyydellä tuetaan myös käyttäjien toimintakykyä ja hyvinvointia. Hyvä ympäristö on turvallinen ja silti haasteita tarjoava sekä vaihtelevuutta tarjoava huomioiden ihmisten toimintakyvyn ja aistit. (Tapaninen ym. 2002, 26, 86–87.)

3.1.1 Viheralueet

Kasvillisuus tuo elävyyttä ja kauneutta keskustoihin. Viheralueet toimivat rauhallisina katveina ihmisten lepäämiseen ja kaupunkielämän seuraamiseen. Erilaiset ja -kokoiset viheralueet ja puistot tai vihreät kävelykadut ja kaupungin läpi jatkuva vihervyöhyke tuovat viihtyisiä kokoontumis-, ajanvietto- ja harrastuspaikkoja kaupunkilaisille. Luontoalueet kuten puistot, vihervyöhykkeet ja -kaistat sekä puutarhat vaimentavat liikenteen melua, viilentävät ilmaa ja sitovat hiukkasia. Kasvillisuus turvaa luonnon monimuotoisuutta ja suojaa tulvilta. Kaupunkiluonto tuo mahdollisuuksia virkistymiseen, kuntoiluun tai antaa myönteisiä luontokokemuksia ja luonnosta oppimista. Positiivinen ympäristö kokemus voimistaa paikkaan kuulumisen tuntua, joka tuo lähtökohdan muodostua alueellinen identiteetti. (Lähellä kaupungissa 2013.)

3.1.2 Kävelykatu

Ympäristön suunnittelussa lähtökohtana ovat ympäristön toiminnalliset vaatimukset ja tietyillä alueilla tahdotaan edistää tiettyjä toimintoja edellyttäen ympäristöltä fyysisiä puitteita ja varustusta. Ympäristön suunnittelun ja -rakentamisen tavoite on muokata ympäristö toimintoja vastaaviksi ja sopeuttaa muuhun rakennettuun ympäristöön. Ympäristön suunnittelun toiminnallinen esimerkki ovat nykyaikaisen kaupungin kävelykadut. Kävelykatuja on vanhoihin kaupunkikeskustoihin rakennettu muuttaen ajoneuvoliikenteelle tarkoitettuja katuja jalankulkijoille. Jalankulkualueilla pyritään myös visuaalisen ilmeen muuttamiseen viestien alueen toiminnallisuudesta. (Junttila 1995, 31–32.)

Kävelykatu on idea ajoneuvottomasta kadusta. Suomessa kävelykadut ovat kaupunkisuunnittelijoiden suosiossa ja useissa kaupungeissa torialueita on laajennettu kävelykaduiksi. Hyvällä suunnittelulla toteutettu kävelykatu on viihtyisä, turvallinen, meluton ja siisti liikekatu. Kävelykaduiksi sopivat ihmisten luonnollisen kulkusuunnan mukaiset kadut kaupungin ydinkeskustassa ja joiden varrella on paljon erilaisia liikkeitä ja palveluita. Kaupallisuuden kannalta toimivat kävelykadut ovat syntyneet vilkkaista kauppakaduista ydinkeskustassa. Kävelykadut ovat ihmisläheistä kaupunkisuunnittelua, jotka edustavat pihakatujen ja joukkoliikennekatujen lisänä liikennesuunnittelua. Kiinteistöjen omistajat ja kauppa ovat suhtautuneet epäilevästi katujen muuttamiseen kävelykaduiksi, pelkona on niiden vievän asiakkaita henkilöautoliikenteen poistumisen myötä. Luonnollisesti kävelykadulla eivät sijaitse liikkeet, jotka myyvät isoja ja raskaita tavaroita, sillä näitä asiakkaiden on vaikea kuljettaa joukkoliikennevälineeseen ja omalle autolle. Kävelykadulle sopivia yrityksiä ovat mm. muoti-liikkeet. Keskustassa on korkeammat tilakustannukset, jotka valikoivat kävelykadun liikkeet. Kaupan kokema ongelma on, ettei kävelykadulla ole pysäköintimahdollisuutta ja toisena ongelmana ovat nähty huoltoliikenteen vaikeudet. Näitä ongelmia pystyy ratkaisemaan rakentamalla kävelykadun varrelle pysäköintitalo. Yleensä kaupalla on hyvät kokemukset kävelykaduista, muutama vuosi avaamisen jälkeen. (Heinimäki 2006, 213.)

Kävelykatu, joka on hyvin suunniteltu ja toteutettu onnistuneesti vetää ihmisiä viettämään aikaa keskustaan ja palveluita käyttämään. Etenkin suuremmissa kaupungeissa elävyys on tiivistynyt kävelykaduille ja myös pienempiin kaupunkeihin on alkanut

ilmestyä kävelyalueita. Kävelykatu on modernin kaupunkikeskustan osatekijä. Suuremmissa kaupungeissa muodostuu laajempia kävelykeskustoja, kun kävelykadusta ulottuvat katetut kauppakäytävät kauppakeskusten sisälle. Kävelykatujen lisäksi on merkityksellistä kehittää vetovoimaiseksi kokonaisuudeksi ympäröivää keskusta-alueita, jotta kaupan ja muiden palveluiden toimintamahdollisuuden ovat hyvät. Kävelykadun ja keskustan elävyys ei synny ainoastaan hyvillä puitteilla, vaan merkityksellistä on aktiivinen toiminta sekä tapahtumat, joita yhteistyöllä eri tahot järjestävät. ”Elinvoimainen keskusta elää kaikkina vuoden aikoina kaupunkilaisten kohtauspaikkana” (Oksala 2013.)

Monipuolisuus ja liikkeiden runsas määrä takaavat sen, että kävelykaduilla tulee tehtyä todellisia ostoksia ja näyteikkunaotoksia. Iltaelämää varten kävelykaduilla tulee olla ravintoloita, kahviloita ja elokuvateattereita. Kävelykaduille ei ole tarvetta sijoittaa pankkeja tai vakuutuslaitoksia. Katutilaa voidaan kävelykaduilla käyttää myynti- ja mainostilana. Kävelykaduilla toimivien yrittäjien ja kiinteistönvälittäjien tulisi perustaa omayhdistys, jolla markkinoivat kävelykatua kokonaisuutena ja järjestäen yhteisiä tapahtumia. Kaupunkikeskustojen yhdistykset ovat monesti perustettu toimimaan kävelykadun ja keskustankehittämisen toimintojen ympärille. (Heinimäki 2006, 214).

Lähellä kaupungissa (2013) artikkeli esittelee Autoriippuvainen yhdyskunta ja sen vaihtoehdot -tutkimushankkeen tuloksia. ”Hankkeessa tarkasteltiin yhdeksän suolaisen kaupunkiseudun kehitystä vuodesta 1985 vuoteen 2005. Tutkimuksen mukaan jalankulkuvyöhykkeet näissä kaupungeissa ovat alkaneet tiivistyä 1990-luvulla. Tämä näkyy seuraavalla tavalla:

- asukastiheys ei näillä alueilla enää laske, ja joissain kaupungeissa asukastiheys kyseisillä alueilla on kääntynyt kasvuun.
- väestömäärä on osassa tarkasteltujen kaupunkiseutujen jalankulkuvyöhykkeistä säilynyt muuttumattomana. Useammalla kaupunkiseudulla väestömäärä niillä on alkanut kasvaa.” (Lähellä kaupungissa 2013.)

3.1.3 Keskustan elävöittäminen

Tämän luvun kuvaus keskustan elävöittämisestä perustuu Lähellä kaupungissa (2013) tietoihin. Monet kaupungit pyrkivät kiinnittämään huomioin keskustan uudistamiseen

sekä kehittämiseen. Keskustan yleisilmettä ja toimintoja kohennetaan useilla tavoilla. Seuraavassa on eräitä kehittämisen tavoitteita sekä keinoja pääsemiseksi niihin.

Tiivis ja eheä kaupunkirakenne

Kaupunkirakenteen tiivistäminen ja eheytyks ovat keinoja pyrkiä ehkäisemään haitalliseksi havaittua yhdyskuntarakenteen hajauttamista. Eheyttävä suunnittelu kehittää yhdyskuntia moninaisesti, kuten kestävän täydennysrakentamisen keinoin. Kaupungin tiivistäminen pyrkii energian säästöön, päästöjen pienentämiseen ja tehokkuuden parantamiseen. Tiivistämisen tavoitteena on luoda kaupunkitilojen elävyyttä.

Positiivinen imago

Aleen imago merkitsee ihmisille muodostunutta yleistä mielikuvaa alueesta. Kaupunkikeskustan imago voi syntyä suunnittelematta, mutta yleisesti alueille luodaan tietynlainen imago tietoisesti. Voimakas alueellinen identiteetti on monesti hyvän imagon taustalla. Positiiviseen imagoon muodostumista auttavat alueelle kuuluvien oma samaistuminen elinympäristöönsä ja tietoisuus alueen ominaispiirteistä. Vahvalla identiteetillä ja positiivisella imagolla muodostuu keskustalle muista erottuva ja omaleimainen alue. Tämä kasvattaa keskustan kilpailuetua ja näkyvyyttä kaupungin uudempiin keskittyisiin ja toisiin kaupunkeihin.

Kulttuuri

Kaupunkielämän tärkeä osa on kulttuuri, joka tuo sykettä sekä taloudellista aktiivisuutta kaupunkikeskustoihin tai kaupunkiseuduille. Keskenään erilaisilla kulttuuritapahtumilla ja -hankkeilla lisätään keskustan kiinnostavuutta ja vetovoimaisuutta. Kaupungit brändäävät kuvaansa eniten kulttuuriin liittyen ja kaupungit ovat kiinnostuneita kulttuurin kansainvälisistä kaupunkititteleistä. Kaupunkikeskustoilla on ainutlaatuisia historiallisia ja kulttuurillisia piirteitä, joista on hyvä kehittää kulttuurista toimintaa. Erityyiset tapahtumat aukioilla ja kauppakortteleissa nostavat kaupungin elävyyttä. Markkinoinnillisilla tapahtumilla ja hankkeilla tai keskustan omalla sloganilla eli iskulauseella voi nostaa keskustan elinvoimaisuutta.

Joustava liikenne

Kaupunkikeskustoja on elävöitetty lisäksi liikenne- ja pysäköintijärjestelyillä sekä kiinnittämällä huomiota pyöräilymahdollisuuksien parantamiseen. Keskustoihin on monissa suomalaisissa kaupungeissa toteutettu kävelykeskustoja tai kävelykatuja.

Monissa kaupungeissa keskustan liikennejärjestelysuunnitelmissa on pysäköintialue siirretty maan alle ja tällöin maanpäällinen tila vapautuu kortteleiden täydennysrakentamiseen, puistoiksi tai kävelykaduiksi.

3.2 Saatavuus

Saatavuus tarkoittaa ostamisen helppoutta. Ostajien tulee saada tuotteita, joita haluat juuri silloin, siinä paikassa ja oikean kokoisina erinä sekä sopivilla maksujärjestelyillä. Ulkoinen ja sisäinen saatavuus ovat yrityksen tuotteiden saavutettavuutta. Ulkoisella saatavuudella tarkoitetaan toimipaikan löydettävyyttä ja sisäinen saatavuus tarkoittaa kuinka helposti tuotteet toimipaikan sisällä ovat löydettävissä. (Begström & Leppänen 2002, 116–117).

Sisäiseen saatavuuteen kuuluvat:

- Palveluympäristö: somistus, opasteet ja laitteet
- Valikoiman monipuolisuus: valikoima ja lajitelma
- Sijoittelu ja esillepano: katsekorkeus
- Henkilökunnan saavutettavuus: paikanpäällä ja puhelimessa
- Toiset asiakkaat: lyhyt jonotusaika

Ulkoiseen saatavuuteen kuuluvat:

- Sijainti: ajo-ohje, paikoitusohje
- Liikenneyhteys: julkinen liikenne ja omalla autolla saapuminen
- Julkisivu: näyteikkuna, neonvalot, markiisi ym.
- Aukioloaika: riittävän pitkä
- Paikoitustila: helppo pysäköinti
- Opasteet

(Sakky 1999).

Saatavuuspäätöksillä varmistetaan, että asiakkaiden on mahdollista saada haluamansa tuotteet nopeasti, vähäisellä vaivannäöllä ja täsmällisesti. (Lahtinen & Isoviita 2004, 108.) Asiakkaan täytyy voida käyttää palvelua ja sen tulee olla jossain hänen saatavillaan. Markkinoija suunnittelee kanavat, joiden kautta palvelu siirtyy asiakkaalle. Pal-

velut ovat aineettomia ja niiden saatavuus järjestely eroaa tavaroiden saatavuuden järjestämisestä. (Ylikoski 1999, 271.) Tässä opinnäytetyössä tarkastelen saatavuutta yrityksen ulkoisen saatavuuden kautta, jossa keskeisimpänä ovat sijainti, aukioloaika ja pysäköintimahdollisuus.

3.2.1 Ulkoinen saatavuus

Sijainti

Yritys huolehtii toimipaikan sisäisestä ja ulkoisesta saatavuudesta tavoitteena asiakkaalle yrityksessä asioimisen helppous. Yritykseen on hyvä yhteys sekä tuleminen ja tiedon saanti yrityksestä ja sen tuotteista vaivatonta. Yrityksen ulkoiseen saatavuuteen vaikuttaa yrityksen sijainti, jolloin yritys on lähellä asiakkaita tai saatavuuden voi turvata toimivalla puhelinpalvelulla. Asiakkaalle kerrotaan toimipaikan sijainti tai millä muulla tavoin yrityksen kanssa pystyy asioimaan. Sijainnista tiedottaminen on tärkeää uudelle yritykselle, vasta muuttaneelle tai sellaiselle, jonka sijainti on vaikeasti löydettävä. Esitteet ja mainonta voi opastaa tuloreitin tai kertoa julkisen liikenteen käytöstä. Opasteista ja kylteistä tulee huolehtia ja niiden sijoittamiseen tarvitsee saada lupa. (Bergström & Leppänen 2007, 244 - 245.) Ulkoisella saatavuudella on tärkeä merkitys, jotta asiakas erottaa yrityksen toisten yritysten joukosta ja löytää sinne. Ulkoisen saatavuuden kilpailukeinoja ovat liikkeen sijainti, liikenneyhteydet, aukioloajat, paikoitustilat ja liikkeen julkisivu. Sijainti on myös tärkeä menestystekijä useille suurista asiakasvirroista riippuvaisille kaupoille ja palveluyrityksille. (Lahtinen & Isoviita 2004, 112.)

Aukioloaika

Aukioloaika on keskeinen osa palveluyrityksen ulkoista saatavuutta. Aukioloajat perustuvat asiakkaiden tarpeisiin ja liikkeiden tulee palvella silloin, kun asiakkaalla on tarve, halu ja asiointimahdollisuus. Aukiolojen lyhyys on ongelmallista silloin, kun esimerkiksi paikkakunnalta käydään paljon muualla töissä. Ihanteellista on, että kaikki asiakasryhmät, myös vuorotyötä tekevät ja vammaiset, pystyvät asioimaan liikkeessä oman aikataulun ja rajoitteiden mukaisesti. (Lahtinen & Isoviita 2004, 113.)

Aukioloajat ovat merkittävä osa saatavuutta ja toimipaikan olisi oltava avoinna, silloin kun asiakkaat palvelua tarvitsevat. Yrityksen mahdollisuuksia aukioloaikansa pidentämiseen ovat puhelin- ja Internet-palvelut. Lainsäädännöllä on liikelaisissa rajoituk-

sensa aukioloaikoihin, mutta se ei vaikuta kioskeihin, huoltamoihin tai autokauppaan. Alle 400 m² myymälät saavat olla avoinna sunnuntaisin, muulloin paitsi juhlapyhinä ja myös kaikki muut myymälät voivat olla avoinna sunnuntaitoukokuusta elokuun loppuun sekä marraskuusta joulukuun loppuun. Matkailijoiden palvelu- tai rajakauppayrittäjä pystyy hakemaan aukioloajan muuttamiseen poikkeuslupaa lääninhallituksesta. (Bergström & Leppänen 2007, 246–247.)

Pysäköinti

Pysäköintimahdollisuudella on merkitys kaupunkien keskustoissa ja taajamissa, kun useita yrityksiä sijaitsee saman kadun varrella. Paikoitus on tärkeää asiakkaan asioidessa useassa keskuksen yrityksessä, sillä paikoitustilat tai niiden puuttuminen vaikuttaa, siihen mihin keskuksen asiakas menee. (Lahtinen & Isoviita 2004, 114.) Toimipaikkaan autolla saapuville asiakkaille tulisi tarjota pysäköintimahdollisuus, jos ostettavat tuotteet ovat suurikokoisia tai kertaostokset isompia. Pysäköintitilat ovat tärkeitä, kun yrityksen sijainti asutuksesta on kaukainen ja julkisen liikenteen palvelut ovat vähäisiä. Parkkipaikkojen vuokraus sekä rakentaminen ovat kallista ja yrityksellä ei saata olla mahdollisuuksia parkkipaikkojen varaamiseen ainoastaan asiakkaidensa käyttöön. Vaihtoehtoisesti yritys voisi hyvittää ostavalle asiakkaalle pysäköintimaksun kuittia vastaan. Toimipaikkaan tuleminen tulisi olla helppoa erityisryhmille, kuten pyörätuolia tarvitsevalle asiakkaalle. (Bergström & Leppänen 2007, 245)

3.2.2 Näyteikkunamainonta

Näyteikkunamainonnan tehtävänä on herättää huomio ja erottaa yritys muista yrityksistä. Näyteikkunamainonnalla luodaan mielikuva ja ensivaikutelma yrityksestä sekä sen tuotteista samalla houkuttellen asiakkaita poikkeamaan liikkeeseen. Tällä voidaan viestiä 24 tuntia vuorokaudessa muistuttaen asiakasta yrityksen tuotteista ja lisäksi myös muissa medioissa. Näyteikkunamainonta houkuttelee monesti tekemään heräteostoksia. Näyteikkunan tuotteet tulee havainnollisesti esitellä ja ulkopuolella olevan asiakkaan tulee nähdä tuotteet sekä hinnat ilman, että täytyy kumartua katsomaan. Ikkunassa esillä olevat tuotteet otetaan pois pakkauksistaan ja voidaan kuvata tuotteen käyttöä tai käyttötilannetta. Näyteikkuna korostaa uutuuksia, sesongin mukaisia tai teemaan liittyviä tuotteita. Ikkuna antaa selkeän ja rauhallisen vaikutelman, mitä vähemmän on käytetty erilaisia kuvioita. Katsetta ohjaavia linjoja muodostavat yksittäi-

set tavarat tai tavararyhmät, joiden ei pidä johdattaa katsetta pois ikkunasta ja asetelmista. (Havumäki & Jaranka 2006, 165–166.)

Hyvä näyteikkuna

1. Pysäyttää
2. Herättää kiinnostusta
3. Informaatiota antava, hinnat esillä
4. Viihdyttävä
5. Tuotokeskeinen (tuoden tuote ja käyttötarkoitus esiin)
6. Kiinnostava ryhmittely (epäsymmetrinen ja koko tila on käytetty)
7. Onnistunut väreiltään
8. Valaistus on hyvä

(Havumäki & Jaranka 2006, 166)

4 KYSELYN TOTEUTUS

Toteutin opinnäytetyön tutkimuksen käyttämällä lomakekyselyä, joka oli vastaajien itse täytettävä kysely. Muutamalle vanhemmalle ihmiselle tai hankalissa vastausolosuhteissa kuitenkin täytin heille kyselylomakkeen kertoen kysymyksen ja kirjoittaen vastauksen kyselylomakkeeseen. Vastauksia sain 50 kyselyyn, jonka toteutin yhden perjantai iltapäivän aikana viidessä tunnissa.

4.1 Tutkimusongelma

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää ihmisten mielipiteitä Savonlinnan kauppaliikkeiden ja palvelun tarjoajien saatavuudesta sekä selvittää kaupungin viihtyisyyteen ja elävyyteen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuskysymyksenä on: Millainen on Savonlinnan elävä kaupunkikeskusta? Työssä selvitän, mitkä tekijät tekevät kaupungista viihtyisän ja elävän sekä mikä on hyvä kaupan aukioloaika ja millaisia liikkeitä keskustaan tarvitaan. Tarkastelen tutkimusongelmaa saatavuuden, elävyyden ja viihtyisyyden kannalta.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus perustuu kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimustapaan. Laadullinen tutkimus korostaa ihmistä maailmansa toimijana, havainnoitsijana, ja kokijana, jotka liittyvät tilanteisiin, aikaan ja paikkaan. Laadullinen tutkimus on monesti joustava tutkimuskäytäntö, jossa tutkimusongelmat asetetaan väljästi, ajatellen tutkimusongelmien ja tutkimuskysymysten vakiintuneen osaksi tuloksia. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimustulokset nähdään tulkintana, joka perustuu useaan kertaan tutkittuun. Aineisto on lähes aina tekstiksi koottua materiaalia, joka on monitulkintaista ja analyysissä eteneminen ja päättely edellyttävät tulkintaa. Kokonaisvaltaisuus liittyy laadullisen tutkimuksen suuntauksiin, jossa merkitys tulee tutkia ja ymmärtää kyseistä asiayhteyttä. Laadullisessa tutkimuksessa aineistot ovat pieniä ja tutkittavia on vähän. Laadullisessa tutkimuksessa analyysimenetelmät eivät ole tarkkavaiheisia, siten kuin kvantitatiiviset, tilastomatemattiset analyysimenetelmät. Kvantitatiivinen tutkimus edustaa määrällisyyttä, joka muutetaan tunnusluvuiksi ja analysoidaan tilastollisesti matemaattisiin malleihin verraten. Tutkimuksessa taustalla olevat tekstipohjaisten tietojen merkitykset on käännetty luvuiksi. Määrällinen tutkimuksessa tieto kerätään suuresta joukosta, jossa sattumanvaraisuus katoaa ja tutkimuskohdetta voi kuvata yleisemmin ja havaita eroja ryhmien ja tilanteiden välillä. (Ronkainen ym. 2011, 81–85.)

Kyselytutkimus on tärkeä tapa kerätä tietoa ja tarkastella esimerkiksi ihmisten toimintaa, mielipiteitä, arvoja, asenteita tai erilaisia yhteiskunnan ilmiöitä. Kyselytutkimusta tehdessä tutkija kyselylomakkeen välityksellä esittää vastaajalle kysymyksiä. Kyselylomake on mittausväline, joka soveltuu mm. mielipidetiedusteluihin, katukyselyihin, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteellisiin tutkimuksiin. Monesti on sanottu, että määrällinen tutkimusote tavoittelee yleiskäsityksiä ja laadullisilla menetelmillä yksityiskohteisuuksia, mutta tutkimusote ei ratkaise kaikkea. Samassa tutkimuksessa saatetaan käyttää molempia lähestymistapoja. Laadullisilla menetelmillä on antoisampaa analysoida sanallisia vastauksia, mutta määrällisillä menetelmillä voi kuitenkin saadut tulokset tiivistämällä esittää (Vehkalahti 2008, 11, 13.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ovat avoimet kysymykset olleet tutkijoiden käytössä monien vuosikymmenien ajan, silti on myös runsaasti tutkimuksia, joissa käytetään molempia kysymysmuotoja. Avoimissa kysymyksissä esitetään vain kysymys ja muu tila jätetään tyhjäksi vastaamista varten. Monivalintakysymyksissä tutkija on laatinut

valmiit, numeroidut vastausvaihtoehdot. Vastaaja merkitsee rastin tai ympyröi vastausvaihtoehdon lomakkeesta. Ympyröiminen on toisinaan aiheuttanut sekaannusta, joten rastittaminen on vastaajille osoittautunut helpommaksi. Avointen kysymysten valitsijat, näkevät avointen kysymysten jättävän vastaajalle vapauden sanoa, mitä todella asiasta ajattelee. Näiden suosijat ajattelevat monivalintatyyppisten kysymysten rajoittavat vastaajan valmiisiin vastausvaihtoehtoihin. Monivalintatehtävien kannattajat näkevät avoimien kysymysten tuovan sisällöltään kirjavaa tietoa, jota on hankala käsitellä ja jonka luotettavuus on kyseenalaista. (Hirsjärvi ym. 2009, 198–201)

Tämän tutkimuksen toteutin käyttämällä kyselyä, joka sisälsi pääosin avoimia kysymyksiä, mutta myös monivalintakysymyksiä taustatiedoista. Valitsin kyselyyn pääosin avoimet kysymykset, sillä ajattelin niillä saavani paremmin ihmisten oman näkemyksen esille kysytyyn asiaan. Henkilötietokysymyksiin valitsin monivalintakysymykset, koska ajattelin sen nopeuttavan vastaamista taustatietoja koskevissa kysymyksessä. Ikäkysymyksen vastaukset olin jaotellut ikäryhmiin, koska ajattelin sen helpottavan mahdollisesti arkaan aiheeseen vastaamista. Nämä monivalintakysymykset olivat kirjaimin merkittyjä, jotka tuli ympyröidä. Ilmeisemmin ne eivät aiheuttaneet vastaamisessa sekaannusta ja kyselylomaketta olin myös ohjeistanut ”vastaa ja ympyröi”.

4.3 Aineiston keruu ja analysointi

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa voi ajatella aineistoa olevan riittävästi, kun uudet tapaukset eivät tuota tutkimusongelmaan uutta tietoa. Keino aineiston riittävyyden selvittämiseen on kylläntyminen eli saturaatio, jota ei voi saavuttaa, ellei itselleen ole selvä mitä aineistostaan hakee. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston määrä on tutkimuskohtainen, jossa vastauksia tarvitaan aiheen kannalta välttämätön määrä. Tutkimuskohtaisesti tutkija päättää, milloin aineistoa on kerätty riittävästi kattaakseen tutkimusongelman. Laadullinen aineisto on loputon, joten keskeistä on aineiston rajaaminen mahdollisimman tarkasti. Aluksi aineisto voi olla hyvinkin pieni, josta koettaa rakentaa ehjää tulkintaa. Teoreettisen edustuksen ajatus on nähdä tutkittu tapaus esimerkkinä yleisestä. (Eskola & Suoranta 1998, 62–65)

Tein avointa kyselyä varten A5-kokoisen kyselylomakkeen, jotta sen ulkonäkö voisi pienuudellaan saada paremmin ihmisiä vastaajiksi opinnäytetyöni kyselyyn. Kyselylomake oli esitestattu, jotta pystyin vähentämään siinä esiintyviä virheitä ja värinym-

märtämisen mahdollisuutta. Kyselyn haastateltavat valitsin sattumanvaraisesti kaupungilla liikkuvista ihmisistä. Pyrin kyselyyn suurin piirtein tasapuolisesti valitsemaan miehiä ja naisia kaikista kyselyni ikäryhmistä. Kyselyn vastaajajoukko jakautui kohtalaisen tasamääräisesti sukupuolen mukaan. Naisten ryhmä jakautui iän mukaan lähes tasaisesti kaikkiin ikäryhmiin ja myös miesvastaajia oli kaikista ikäjakaumista, myös pienimmäksi jääneestä vähintään kaksi.

Suoritin kyselyn perjantaina 3. toukokuuta 2013 Savonlinnan keskustassa. Aloitin kyselykierrokseni klo 15.15 ja lopetin sen 20.15. Käytin kyselyn tekemiseen tasan viisi tuntia, joten tein kyselyn tiiviiseen tahtiin. Vastauksia kyselyyn sain kerättyä kymmenen kappaletta tunnissa. Toteutin kyselyn Olavinkadulla ja sen läheisyydessä linja-autoaseman suuntaan sekä Olavinkadun puoleisen Puistokadun päässä ja torin läheisyydessä. Käytin kyselyssä kahta kirjoituslupia ja kynää, joten kyselyn tekemistä nopeutti se, että pystyin antamaan kahdelle vastaajalle yhtä aikaa täytettäväksi lomakkeen. Opin tehdessä nopeasti taktiikan, jolla sain helposti vastaajia kyselyyn. Koin parhaaksi tavan ensin tervehtiä avoimesti ihmistä ja heti kertoa ”pieni kysely” samalla, kun ojennan kyselylomaketta ja kynää kirjoituslupilla. Ihmiset ottivat tällöin yllättävän positiivisesti kyselyn vastaan, jolloin kerroin kyselyn vastaamiseen menevän noin neljä minuuttia. Tämä oma tapani toimi erittäin hyvin, jolloin samaa tekniikka käyttäen pystyin hyvin pysäyttämään toisenkin henkilön vastaamaan vaikka ensimmäinen vielä kirjoitti. Pari kertaa tämä ei toiminut heti, jolloin auttoi, kun kerroin kyselyn olevan osa opinnäytetyötäni. Haastateltavaa en silloin koskaan onnistunut saamaan, jos aloitin tilanteen ”Miula on pieni kysely..” tai ”Olisiko pieni hetki aikaa..”. Koin kyselyä tehdessä selvästi olleen hyötyä siitä, että olin aiemmin työskennellyt kaupan myyjänä, joten pystyin samaistumaan asiakaspalvelijan rooliin kyselyä tehdessä.

Ostoskatu Olavinkatu alkoi hiljetä perjantai-iltana yllättäen noin kello 17–18, vaikka oli kaunis aurinkoinen toukokuun ilta. Jouduin lähes etsimään kyselyyn vastaajia ja kävelin laajahkoa keskusta-aluetta edestakaisin, tavoittaakseni vastaajia. Myös torialue oli aivan hiljainen ottamatta lukuun paria koiran ulkoiluttajaa matkustajasatamassa. Ilmeisesti keskustasta kaikkosivat ihmiset heti, kun pienemmät myymälät alkoivat sulkeutua. Vastaajia olisi voinut helpommin tavoittaa, kun olisin aloittanut kyselyn jo aikaisemmin päivällä. Kyselyä tehdessä havaitsin vastaustahdiksi tulevan 10 tunnissa, kun vain rohkeasti epäröimättä pysäytin vastaantulijan. Lopetin kyselyn tekemisen

viiden tunnin jälkeen, kun olin saanut keräytyksi tavoitteen vähimmäismäärän 50 kappaletta vastauksia.

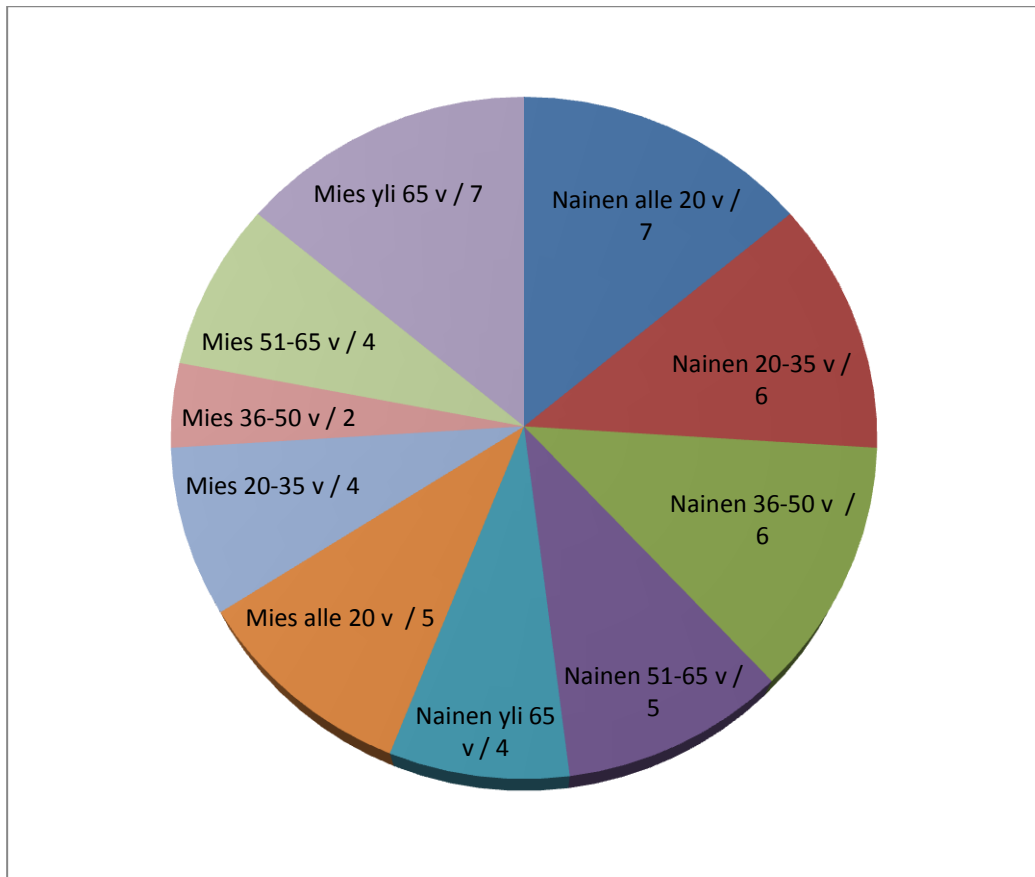
Aloitin aineiston analysoimisen jakamalla kyselylomakkeiden vastaukset naisten ja miesten ryhmiin, jotka erottelin vielä ikäjakautumien mukaan nuorimmasta vanhimpaan. Tein kysymyksistä Excel-taulukkolaskennan pohjan, johon aloitin vastauksien viemisen sukupuolen ja iän mukaan. Avointen vastauksien käsittelemistä tuli pohtia, jotta tulokset ovat selkeästi esitettyjä ja vähän tilaa vieviä. Pyrin opinnäytetyön tekstisuudessa havainnollistamaan tuloksia kuvilla.

5 KYSELYN TULOKSET

Kysely on toteutettu laadullisella menetelmällä ja tulokset on käsitelty kvalitatiivisesti. Kyselylomakkeen kolmessa ensimmäisessä kohdassa kyseltiin vastaajan taustatietoja ja seuraavat kahdeksan olivat avoimia kysymyksiä. Käyn läpi kysymyskohtaisesti kyselyn tuloksia joita on havainnoitu kuvioiden avulla. Ensin kuvaan vastaajamäärät sukupuolen ja iän mukaisesti ryhmissä ja tämän jälkeen kuvaan tuloksia, joissa nais- ja miesvastaajat ovat kysymysten vastauksissa laskettuina yhteen. Opinnäytetyön liitteenä ovat kysymyslomake ja yhteenveto kyselyn tuloksista.

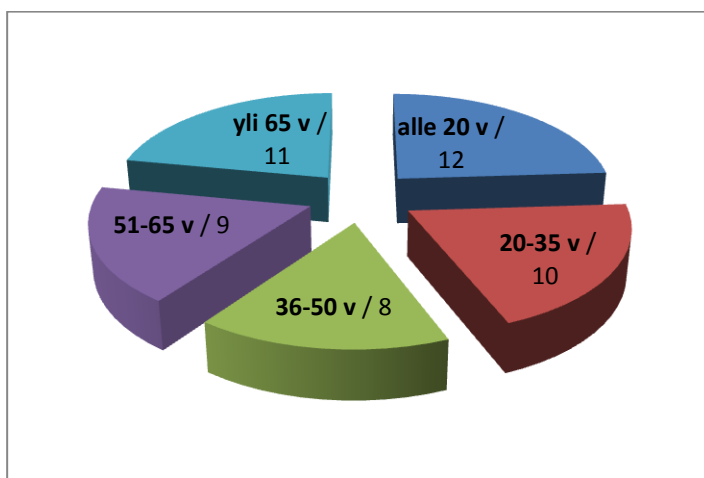
5.1 Taustatiedot

Kyselytutkimukseen osallistui 50 vastaajaa, joista 28 oli naisia ja 22 miehiä, joten vastaajajoukko jakautui lähes puoliksi naisiin ja miehiin. Kuviosta 1 on nähtävissä vastaajien jakautuminen sukupuolen ja iän mukaisesti. Kuvion lohkoissa on ensin kerrottu vastaajaan sukupuoli ja tämän jälkeen on ikäjakauma. Viimeinen numero osoittaa vastaajien lukumäärän. Isoimmat vastaajajoukot olivat yli 65-vuotiaat miehet ja alle 20-vuotiaat naiset. Vähiten vastaajia oli 36–50-vuotiaissa miehissä, joita oli vastaajina vain kaksi. Naiset jakautuivat ikäryhmässään melko tasaisesti jokaiseen viiteen eri jakaumaan. Miesten ryhmässä oli hieman enemmän eroja vastaajien määrissä ikäjakaumissa. Erot vastaajien määrissä ovat kuitenkin melko pieniä ja tärkeämpää oli, että onnistuin saamaan vastaajia kaikkien jakaumien mukaisesti.

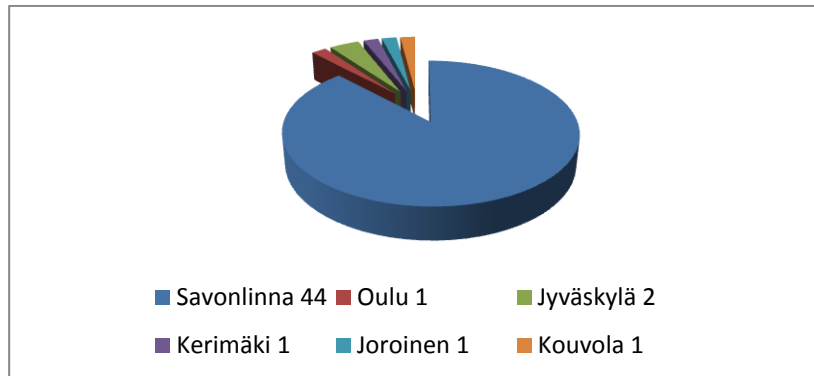
KUVIO 1. Vastaajat sukupuolen ja iän mukaan

Kaikkien vastaajien kesken oli vastaajien ikäjakauma kuvion 2 mukainen. Kuvattuna samaan kaavioon yhdessä naiset ja miehet, ikäjakauma osoittaa enemmistö vastaaja joukon muodostuneen alle 20-vuotiaista, joita oli 12 vastaajaa. Vastaajia vähiten on ollut 36–50-vuotiaissa, joita oli kahdeksan vastaajaa. Kuitenkin vastaaja jakaumat ovat suhteellisen tasasuuruksia keskenään.

KUVIO 2. Vastaajien ikäjakauma

Kuviosta 3 on nähtävissä vastaajien asuinpaikkakunta ja sieltä olevien henkilöiden lukumäärä. Vastaajista 44:n vastaajan asuinpaikkakunta oli Savonlinna ja kuusi vastaajaa oli muualta. Muualta olevien asuinpaikkakunnat olivat Oulu, Jyväskylä, Kerimäki, Joroinen ja Kouvola. Savonlinalaisilla kaupungin asukkailla ajattelisin olevan näkemystä kysymyksiini liikkeiden aukioloista, sekä mitä liikkeitä keskustaan tarvitaan. Ulkopaikkakuntalaisen näkemys elävöittämisen ja viihtyisyyden lisäämisessä voi tuoda uudenlaista näkökantaa keskustan kehittämiseen.

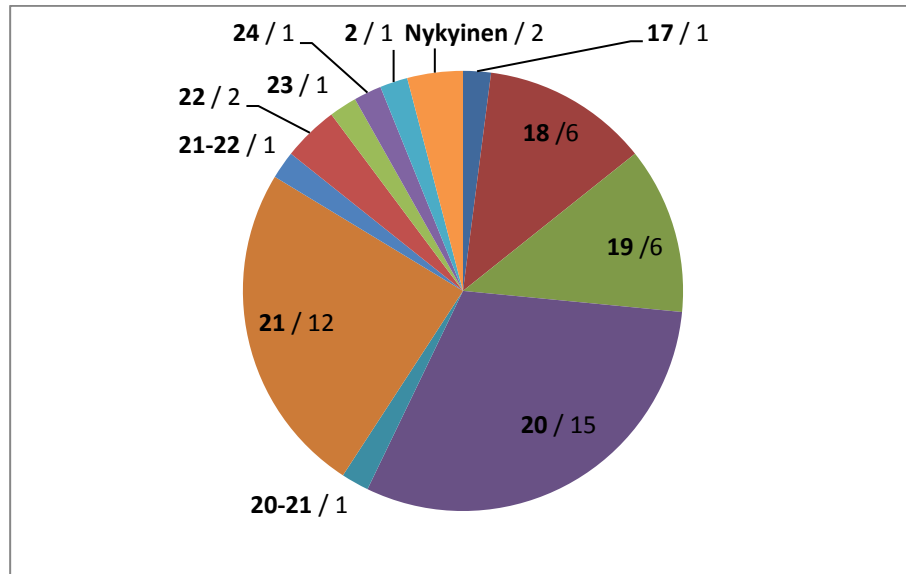

KUVIO 3. Vastaajat asuinpaikkakunnittain

5.2 Arkiaukioloaika

Arkiaukioloaika-kysymyksellä oli tarkoitus saada vastaajilta omanlainen näkemys kysymykseen, minne asti liikkeiden tulisi arkisin palvella asiakkaita kaupungin keskustassa. Kyselylomakkeen ensimmäinen kysymys oli ” mihin kellonaikaan asti kauppojen tulisi olla arkisin auki?” Kysymyksen tuloksia osoittaa kuvio 4, johon on koottu vastaukset kauppojen aukioloajoista arkisin. Ympyrässä on tummemmalla kellonaika vastaukset ja pieni numero kertoo vastauksien määrän. Eniten vastauksia kauppojen aukioloaikoihin arkisin oli saanut kello 21, jota oli kannattanut 15 vastaajaa. Seuraavaksi eniten oli 12 vastausta annettu kauppojen aukioloajalle kello 20. Vastauksia kuusi kappaletta oli saman verran saanut kello 18 ja 19 aukioloajat, jotka voivat olla lähinnä nykyisiä aukioloaikoja. Todennäköisesti nämä vastaajat ovat pitäneet nykyisiä aukioloaikoja riittävinä. Tällöin voi yhä havaita enemmistön kannattavan myöhempää aukioloa kauppoille kello 20 ja 21. Näiden aikojen vastaajat olivat olleet lähes kaikista ikäryhmistä. Kuusi vastaajista pitäisi hyvinä aukioloaikoina vielä myöhempinä aikoja, jotka ovat kello 21–02 väliltä. Kolme vastaajaa pitää hyvänä nykyistä aikaa liikkeille tai kello 17 aukioloaika. Kysymyksen vastaustulokset kauppojen arkiakuoloajoista

ovat suuntaa antavia siihen, että liikkeiden toivotaan olevan nykyistä pidempään avoinna.

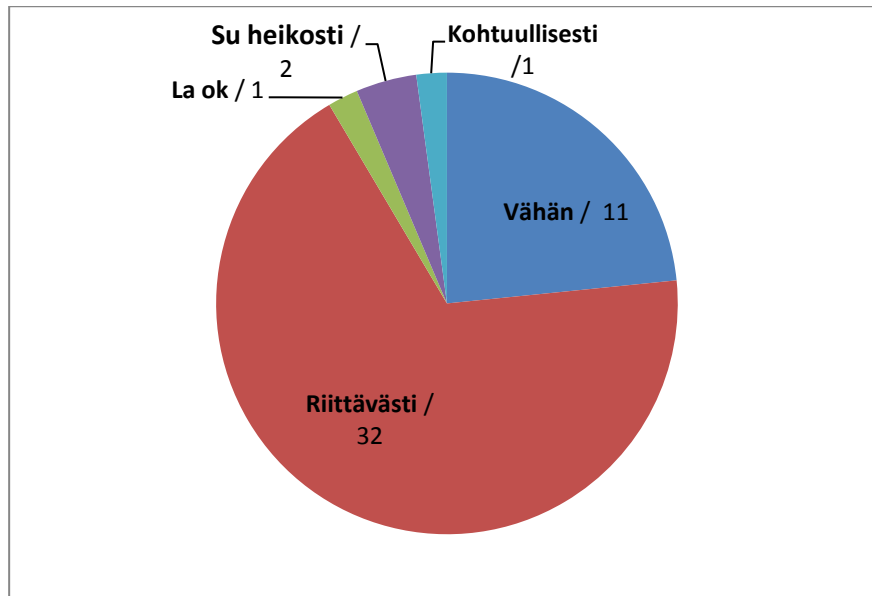

KUVIO 4. Arkiavokioaloajat vastauksista

5.3 Aukioloajat viikonloppuisin

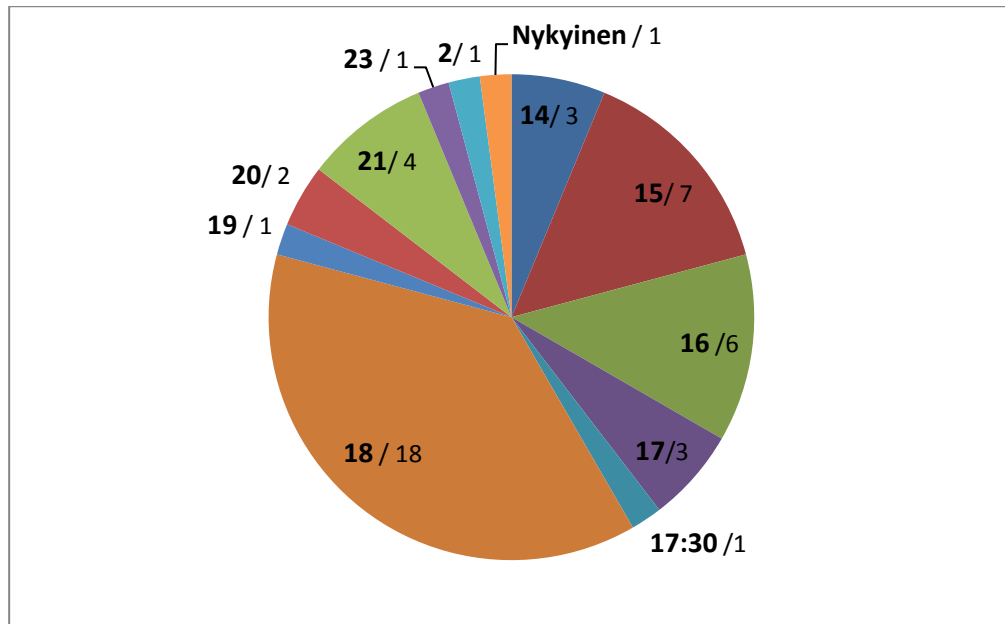
Tahdoin saada tietää, että onko vastaajien mielestä Savonlinnan keskustassa riittävästi liikkeitä viikonloppuisin avoinna ostoksien tekoa varten. Tahdoin vastaajien itse ilmaisevansa oma näkemyksensä avoinna olevien liikkeiden riittävydestä. Kyselylomakkeen kysymyksenä oli ”Kuinka riittävä määrä keskustassa on liikkeitä auki viikonloppuisin?” Kysymyksellä en tarkoittanut tietää liikkeiden riittävyttä lukumääräisesti.

Kuviosta 5 on nähtävissä, että pääsääntöisesti viikonloppuisin auki olevia liikkeitä keskustassa ajatellaan oleva riittävästi, sillä tätä mieltä on 32 vastaajaa kokonaismäärästä 50. Kolmea epämääräistä vastausta ei ole voitu huomioida tuloksissa. Tyytyväisempiä vastaajia olivat enemmistönä yli 65-vuotiaat. Vastauksista on toiseksi suurimpana, ettei avoinna olevien liikkeiden määrä ole riittävä keskustassa. Näin näkivät 11 vastaajaa, joiden enemmistö oli alle 20-vuotiaita. Lopuista vastauksista kolmessa koettiin, että sunnuntaina tai lauantaina on heikosti avoinna olevia liikkeitä avoinna ja yksi ajatteli niitä olevan kohtuullisesti.

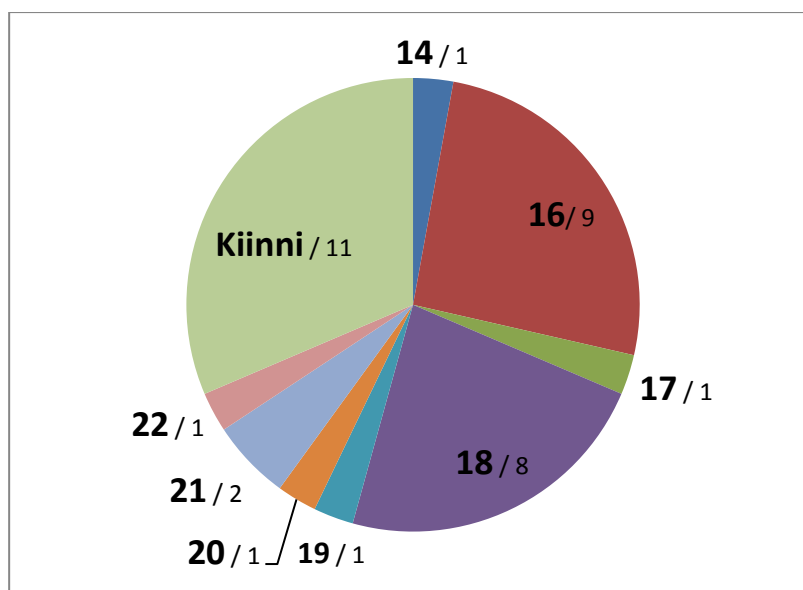
KUVIO 5. Aukiolevien liikkeiden määrä viikonloppuisin

Kuvio 6 kuvaa vastauksia hyvästä lauantain aukioloajasta kyselylomakkeen kysymykselle: ”Mikä olisi hyvä aukioloaika lauantaisin ja sunnuntaisin?” Vastauksien lauantai- aukioloajat ovat erivärisissä lohkoissa tummennettuina ja vastaaja määrä pienellä vieressä. Eniten vastauksissa koettiin hyvänä kello 18 lauantai- aukioloajalle, joka sai 18 vastausta ja vastaajia kaikista ikäryhmistä. Lauantai- aukioloille seuraavina kannatus- ta saivat kello 15 seitsemällä vastauksella ja kello 16 aika kuudella vastauksella. Nä- mä ajat ovat lähinnä tämänhetkistä lauantai- aukioloa, joten ilmeisemmin näi- den vastaajat kokevat nykyiset aukiolot palvelevina. Muita vastauksien aikoja olivat 19–02 väliltä, sekä vastauksia nykyinen, kello 14 ja 17.30. Vastaajista 27 kokee hyvi- nä aukioloajat kello 18–02 väliltä ja 21 vastaajaa pitää hyvinä aikoja 14 ja 17.30 välil- tä. Pääsääntöisesti yli 65-vuotiaat kannattivat varhaisempia ja alle 20-vuotiaat myö- häisempiä palveluaikoja. Näkisin, että vastauksien perusteella yleisesti lauantailta toivotaan pidempää liikkeiden aukioloa.

KUVIO 6. Lauantai aukioloaika vastauksista

Kuviossa 7 havainnollistetaan hyväksi valittua sunnuntaiaukioloaikaa kyselyn vastauksien perusteella. Vastauksista eniten eli 11 vastausta annettiin sunnuntain liikkeiden kiinnioloille. Kiinnioloa kannattaneiden ikä oli 36 vuodesta ylöspäin. Toiseksi eniten vastauksista sai kello 16 hyvänä sunnuntaiaikana ja kolmanneksi eniten, kahdeksan vastauksista, annettiin klo 18 sunnuntain aukioloajalle. Pidempiä sunnuntai aukioloaika kannattivat kaikki alle 20-vuotiaat. Vastauksista viisi oli kello 19–22 väliltä, yhdet vastaukset saivat molemmat: kello 14 ja 17 aukioloajat sunnuntaisin. Puolet vastaajista pitäisi liikkeit sunnuntaisin avoinna kello 16–18 asti ja osa pitäisi liikkeit sunnuntaisin kokonaan kiinni.

KUVIO 7. Sunnuntain aukioloaika vastauksista

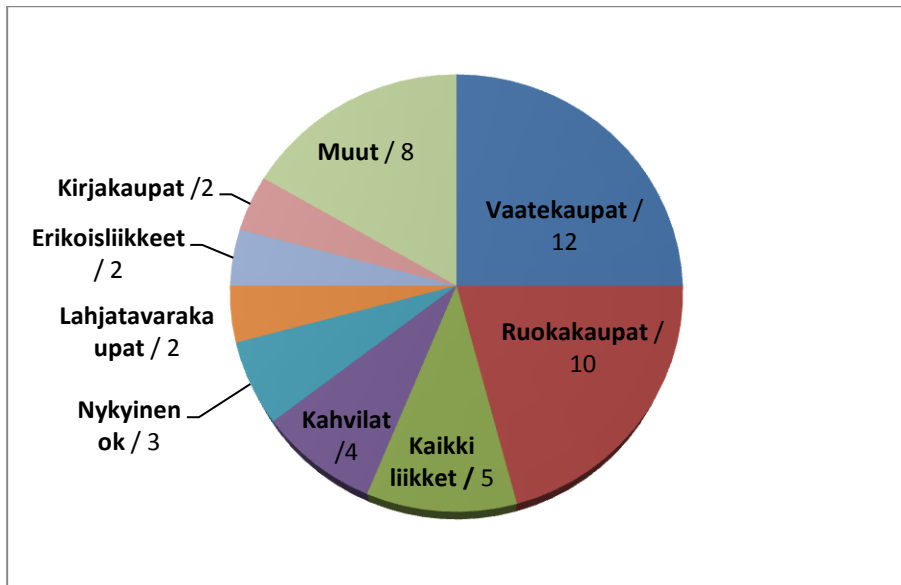
Osa vastaajista perusteli kantaansa sunnuntain kiinniololle sillä, että heidän mielestään perheellisten myyjien pitäisi tällöin voida viettää aikaa kotona. Osa taas oli sitä mieltä, että talvisin kaupat voivat olla sunnuntaisin kiinni, mutta kesällä auki.

*”Sunnuntaina talvisin kiinni ja kesällä auki” 36–50-vuotias nainen,
Savonlinna*

*”Heinäkuussa kaikki mahdollisimman paljon auki” Yli 65-vuotias mies,
Kouvola.*

Kaksi vastaajista oli laittanut vastaukseksi vain yhden kellonajan, joten ei voinut tietää, tarkoitettiinko tässä pelkästään lauantain aikaa vai samaa kellonaikaa lauantaille sekä sunnuntaille. Nämä vastaukset jätin käsittelemättä kokonaan.

Kuvio 8 esittää vastauksia kysymykseen ” Minkälaisten liikkeiden tulisi olla paremmin auki viikonloppuisin?”. Vastaajien mielestä suurin tarve Savonlinnan keskustassa paremmille viikonlopun aukioloille ovat vaatekaupat, jotka saivat 12 vastausta. Vastaajat kaikista ikäryhmistä kannattivat vaatekauppojen parempaa viikonlopun saatavuutta ja heistä eniten alle 20-vuotiaat sekä yli 65-vuotiaat. Seuraavaksi eniten saivat ruokakaupat, kymmenen vastausta. Parempaa viikonlopun aukioloa muille liikkeille toivoi kahdeksan vastaajaa. Kaikkien liikkeiden parempaa viikonlopun aukioloa toivoi viisi vastaajaa. Kahvilat saivat neljä vastausta ja kaksi vastausta sai jokainen seuraavista; kirjakaupat, erikoisliikkeet ja lahjatavara-kaupat.

KUVIO 8. Tarve parempaan liikkeiden aukioloaikaan viikonloppuisin

Muita esille tulleita vastauksia olivat kenkäkaupat, pienyritykset, tavaratalot, keskisuuret, kirpputorit, varaosaliikkeet, suurkaupat ja ravintolat sekä nykyiset viikonloppun aukioloajat ovat riittävät. Vastauksella suurkaupat tarkoitettiin todennäköisimmin tavarataloja.

”Ruokakauppojen ja olis kiva, jos kirpputorit ois auki about samoin ku viikolla.” 20–35-vuotias nainen, Savonlinna.

5.4 Liikkeiden tarve keskustassa

Kysymyksellä ”Millaisia kauppa-/palveluliikkeitä keskustaan tarvitaan” – tahdoin nähdä tuleeko vastauksista erottumaan tarvetta jollekin tietylle liikkeelle tai palvelulle. Mietin kysymystä muokatessa lomaketta varten, että erottavatko vastaajat palvelun merkitystä, jolla tarkoitus oli viitata palvelualan yritykseen. Vastaukset kuitenkin olivat monipuolisia, joten sain vastauksia esittämiini kysymyksiin.

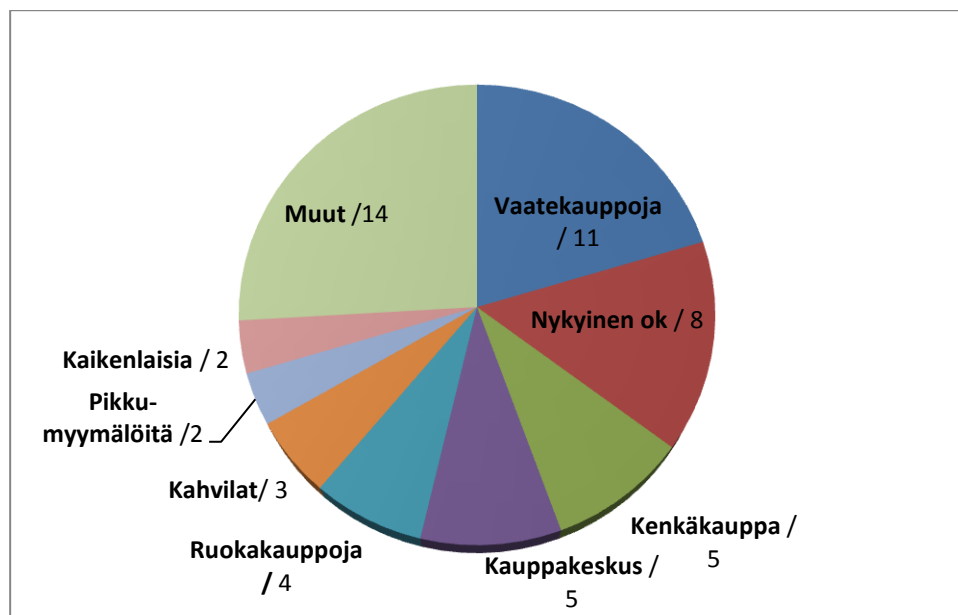
Vastaajien mielestä Savonlinnan keskustaan tarvittavia kauppa- ja palveluliikkeitä kuvataan kuviossa 9. Eniten Savonlinnan kaivattiin monia eri liikkeitä yhden vastauksen saaneita liikkeitä, joten yhteenlaskennassa katsoin nämä samana kokonaisuutena kuviossa nimellä muut ja nämä olivat 14 vastausta kaikkien vastauksien määrästä. Tämän jälkeen 11 vastausta saivat vaatekaupat, joita tästä vastausjoukosta enemmistö-

tönä toivoivat alle 20-vuotiaat. Kahdeksan vastanneista piti nykyistä tilannetta tarvittavien liikkeiden suhteen hyvänä, jota mieltä olivat pääasiassa yli 65-vuotiaat. Viisi vastauksista sai kauppakeskus sekä saman verran viisi vastausta sai myös kenkäkauppa. Vastauksien mukaan lisäksi keskustaan tarvittavia olivat neljä vastausta saaneet ruokakaupat ja kolme vastausta sai saman verran kahvilat, pikku-myymälät ja kaikenlaisia. Muut ryhmä koostui yksittäisistä vastauksista, joita olivat erikoisliikkeet, kirpputori, kierrätysmyymälä, urheiluliike, musiikkiliike, sisustus, pienet ruokakaupat, alusvaateliike keski-ikäiselle, koruliike, rautakauppa, kodinkoneliike, tietotekniikka, rullalautailuliike ja k-kauppa.

”Trendikkäitä erikoiskauppoja ja pikku myymälöitä ei ketjuja.” Nainen 36–50-vuotias, Savonlinna.

”Mallia Mikkelistä, Stella ja Aleksii.” Mies 20–35-vuotias, Savonlinna.

”Liian vähän kahviloita auki. Lisää kahviloita, joissa voi lukea päivän lehdet ja on netti.” Mies yli 65-vuotias, Jyväskylä.

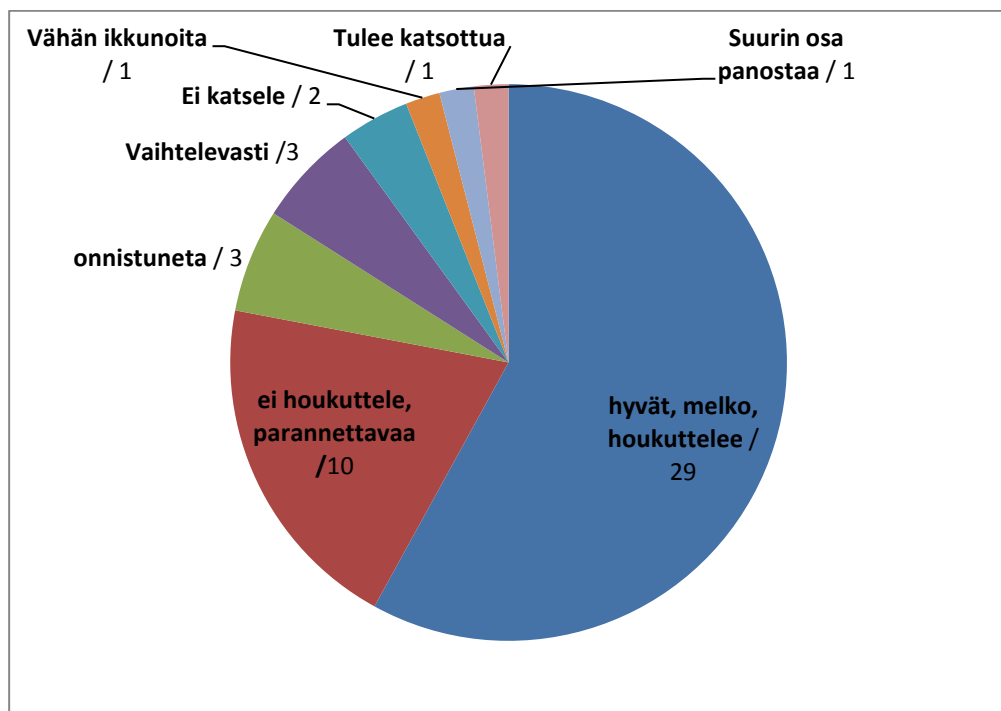

KUVIO 9. Vastauksien mukaan keskustaan tarvittavia liikkeitä

5.5 Näyteikkunoiden houkuttelevuus

Tahdoin selvittää kuinka vastaajat kokevat keskustan näyteikkunoiden näyttävyyden, sille ne ovat osatekijänä liikkeiden saatavuutta. Näyteikkunat näkyvät kadulle ja voivat osaltaan houkuttaa ihmisiä ostoksille. Kyselylomakkeen kysymyksenä oli: ”Kuinka houkuttelevia liikkeiden näyteikkunat ovat?”

Kuviossa 10 ovat mielipiteet näyteikkunoiden houkuttelevuudesta. Tein yhteenlaskennan, johon yhdistelin samankaltaisia vastauksia omiksi ryhmikseen, näiden perusteella 29 vastanneista pitää näyteikkunoita melko hyvinä tai houkuttelevina. Tätä mieltä olivat vastaajat, joita oli kaikista ikäryhmistä. Vastaajista kymmenen kokee, etteivät näyteikkunat ole houkuttelevia tai ne voisivat olla houkuttelevampia. Kolme vastaajista pitää ikkunoita onnistuneina ja myös kolme vastaajaa ajattelee näyteikkunoiden houkuttelevuuden olevan vaihtelevaa. Kaksi vastaajaa ilmoitti, että ei katsele näyteikkunoita. Loput kolme yksittäistä vastausta olivat ryhmistä vähän ikkunoita, tulee katsottua ja suurin osa panostaa.

KUVIO 10. Näyteikkunoiden houkuttelevuus

Kysymyksellä näyteikkunoiden houkuttelevuudesta hain näkemyksiä siitä, kuinka ne houkuttelevat ostoksille.

”No ei kovinkaan, mutta en mies ehkä valitse liikkeitä ikkunoitten vaan tarpeen mukaan.” Nainen 20–35-vuotias, Savonlinna.

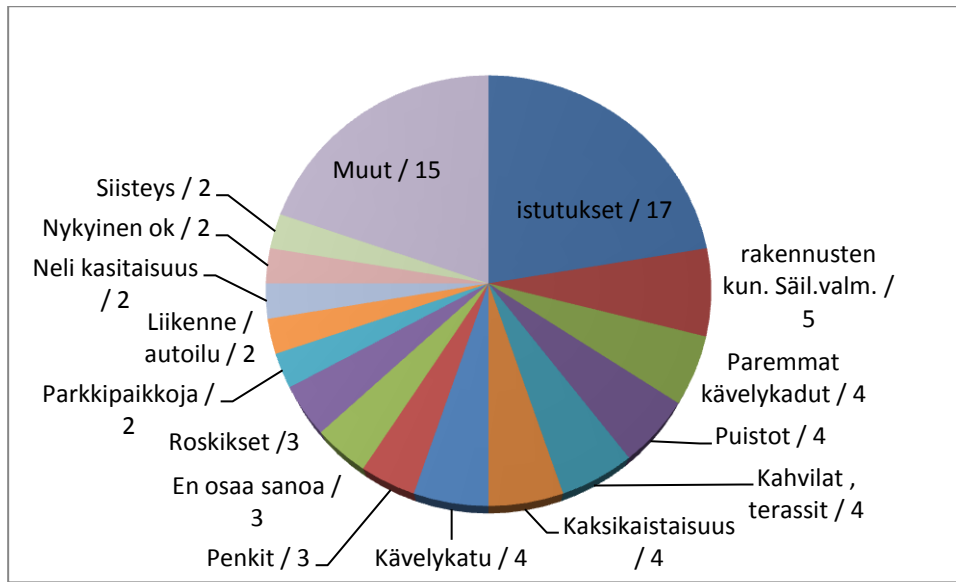
”Melko houkuttelevia, voisi lisääkin panostaa. Vaikuttaa usein siihen meneekö sisälle.” Nainen 36–50-vuotias, Savonlinna.

”Tulee katsottua. Ei saa selvää, jos heijastaa.” Mies yli 65-vuotias, Savonlinna.

5.6 Keskustan viihtyisyyden lisääminen

Kyselylomakkeen kysymys: ”Miten keskustan viihtyisyyttä voisi lisätä” – tahdoin tämän vastauksilla saada esille keskustan käyttäjien näkemyksiä viihtyisyyttä lisäävistä tekijöistä. Vastauksissa tuli esille paljon erilaisia näkökantoja viihtyisyyden lisäämiseksi. Kävelykatuun liittyvissä vastauksissa jouduin pohtimaan näiden tulkitsemista. Ryhmitin kävelykadun vastaukset kahteen eri ryhmään, joissa ensimmäisessä mainittiin kävelykatujen parantaminen ja toisessa ainoastaan kävelykatu, sillä jälkimmäisellä oletin tarkoittavan kävelykaduksi muuttamista.

Kuviossa 11 osoitan kyselyn vastauksissa esille tulleet tekijät, joilla viihtyisyyttä voisi lisätä. Vastauksista yhteenlaskettuna esille nousivat istutukset, jotka olivat saaneet 17 vastausta. Tähän vastausryhmään liitin samankaltaiset vastaukset, jotka olivat, kukat, puita ja istutukset. Vastauksista 15 oli muita tekijöitä, jotka kukin olivat saaneet yhden vastauksen kannatuksen. Viisi vastausta saanut oli rakennusten kunnostaminen, vanhojen säilyttäminen ja keskeneräisten valmiiksi rakentaminen. Vastauksia neljä sai seuraavista jokainen: paremmat kävelykadut, puistot, kahvilat/terassit, kaksikaistaisuus ja kävelykatu. Kolme vastauksista sai kukin seuraavista: penkit, en osaa sanoa ja roskikset. Lisäksi saman verran vastauksia saivat kaksi vastausta parkkipaikat, liikenne/autoilu, nelikaistaisuus, nykyinen viihtyisyys ok ja siisteys. Yhden vastauksen saaneita viihtyisyyttä lisääviä tekijöitä olivat ryhmässä muut: katujen kunnossapito, katu-
koristeet, pyörätiet, levähdyspaikat, istumaryhmät, suihkulähde, ihmiset, kahvilat auki viikonloppuisin, jäätelö-/nakkikioski, liikuntamahdollisuudet ja ohikulkutie.

KUVIO 11. Viihtyisyyden tekijät

Keskustan viihtyisyys -kysymyksessä samat ihmiset antoivat useita eri vastauksia ja eri näkökantoja tuli paljon. Kyselyä tehdessä eräät vastaajat kommentoivat ääneen kaupungin istumapaikkojen vähyyttä. Kaupungille kaivattiin penkkejä, pöytiä ja tuoleja sekä istumaryhmiä. Eräs yli 65-vuotias rouva kommentoi, että ”iäkkäämmät ihmiset tahtovat välillä istuskella ja ihan sama millä ketteingeillä tuolit pidetään paikoillaan, kunhan niitä saisi.” Eri ikäluokkien edustajat puhelivat samasta istumapaikkojen tarpeesta, joten niiden tarve vaikutti aiheelliselta. Eräät olivat havainneet roskiksien tarpeellisuuden viihtyisyysessä ja liikuntamallisuuden tarpeellisuuden. Ihmisillä vaikutti olevan paljon vastattavana viihtyisyyttä lisääviin asioihin.

”Pyöräteitä ja kävelyteitä lisää. Levähdyspaikkoja lisää sekä penkkejä ja istumaryhmiä. Kukkia ja puita enemmän.” Nainen 36–50-vuotias, Savonlinna.

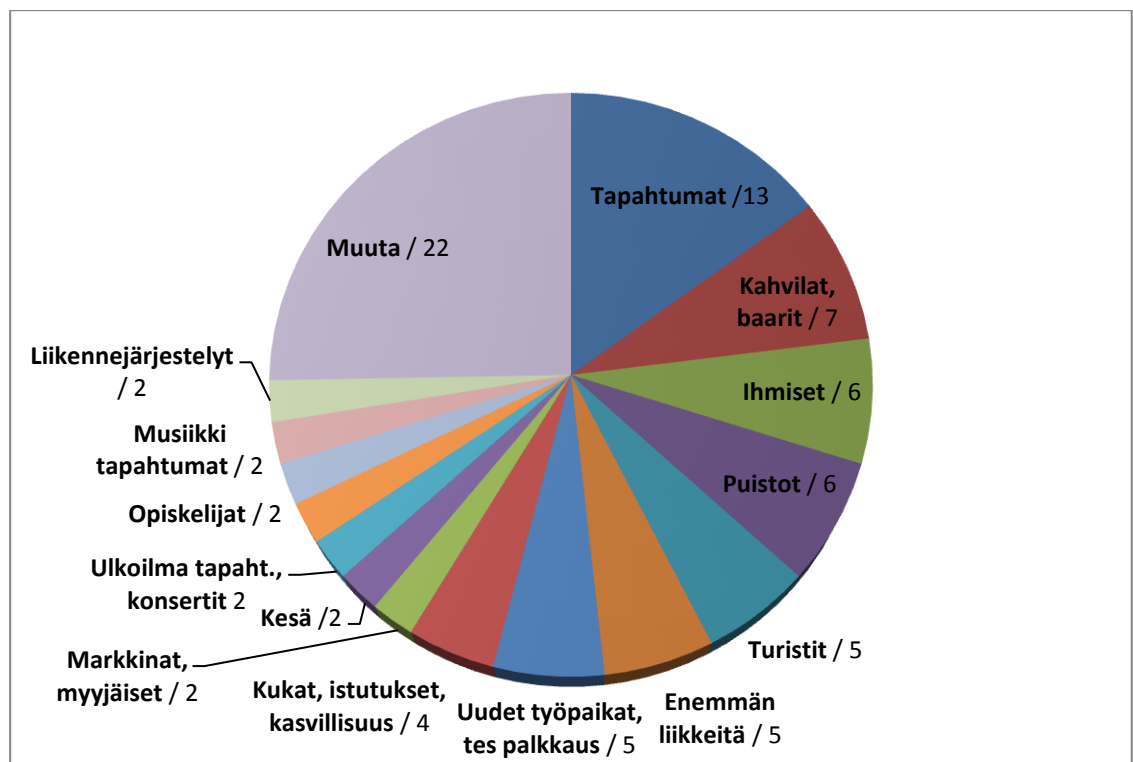
”Kaksikaistaisuus. Mallia Lahti tai Kajaani.” Nainen 51–65-vuotias, Savonlinna.

”Liikaa autoja kaupungilla, ne pitäisi saada sivuun. Kävelykatu puuttuu ja toria voisi laajentaa laiva satamaan.” Mies yli 65-vuotias, Jyväskylä.

5.7 Keskustan elävyyden lisääminen

Aiheesta elävyys kysyin vastaajilta, sillä halusin saada tietää, millä tavoin ihmiset kokevat keskustassa elävyyden. Vastaajat kertoivat omia näkemyksiään kaupungin elävyyden lisäämiseen. Kysymys oli: ”Mikä lisää kaupungin elävyyttä”.

Kuviolla 12 havainnoin elävyyden tekijöitä, joita vastaajat pitivät kaupungin elävyyttä lisäävinä asioina. Suurin ryhmä tästä kuviosta ovat kokonaisuus muuta, joka sai 22 vastausta. Tämä ryhmä sisältää yhden vastauksen saaneita kaupungin elävyyttä lisääviä tekijöitä vastaajien mielipiteistä. Eniten elävyyttä lisäävänä koettiin vastauksista tapahtumat, joka sai 13 vastausta. Tapahtuman vastanneista enemmistö oli alle 20-vuotiaita sekä 20–35-vuotiaita. Seitsemän vastausta sai kahvilat/baarit. Saman verran, 6 vastausta, saivat ihmiset sekä puistot. Puistojen piti tärkeänä viihtyisyydessä enemmistönä alle 20-vuotiaat vastaajat. Vastauksista viisi saivat yhtä paljon turistit, enemmän liikkeitä ja uudet työpaikat. Neljä vastausta sai ryhmä kasvillisuutta, joka sisälsi kukat ja istutukset. Saman kaksi vastausta sai useat tekijät, jotka olivat markkinat, kesä, ulkoilma tapahtumat ja ulkoilmakonsertit, kevyen liikenteen toimivuus, opiskelijat, musiikki tapahtumat ja liikennejärjestelyt.

KUVIO 12. Elävyyttä lisääviä tekijöitä

”Kamala katu; kaltevat katuosuudet ja muhurainen. Katu kuntoon ja parempi talvihoito.” Nainen yli 65-vuotias, Savonlinna.

”Savonlinnan kaupungilta työpaikkoja nuorille ja aikuisille, joilla on paljon työhistoriaa. Nuoriin panostamista. TES:in mukainen palkkaus myös nuorille, ei orjapalkkausta eikä vapaaehtoista.” Nainen 36–50-vuotias, Savonlinna

”Ihmiset, kevyen liikenteen toimivuus. Ei kyllä ole (elävyyttä), jos sunnuntaisin kaikki on suljettu.” Nainen 51–65-vuotias, Savonlinna.

”Paikkoja nuorten ihmisten esiintymisiin. Kouvolassa on laulu lava puistossa ja kauppakeskuksissa nuorten hip hop tanssia. Performaaneja toreille, (ei torin aukiolo aikaan) sekä soittoa, johon kaupunki mukaan kuluissa.” Mies 51–65-vuotias, Kouvola.

6 PÄÄTELMÄT JA POHDINTA

Opinnäytetyöhön liittyvään lomakekyselyyni osallistui 50 vastaajaa sekä naisia että miehiä. Lomakekysely oli toteutettu katugallupin tyyliin, jonka toteutin perjantai ilta-päivän aikana. Vastaukset keräsin Olavinkadun läheisyydessä ja vastaajat olivat poimittu kyselyyn sattumanvaraisesti. Vastaajat olivat eri ikä jakaumien edustajia. Lähes jokainen vastaaja antoi kysymyksen mukaisia vastauksia. Kävin vastaukset läpi jakaen niitä kaltaisiinsa ryhmiin, joista muodostin ympyröitä havainnoimaan vastausten tuloksia. Tein vastauksista johtopäätöksiä, joita olen käyttänyt tuloksien esittämisessä.

6.1 Tuloksien pohdinta

Kyselyyn vastanneet toivoivat liikkeiden arkiukioloaikojen olevan nykyistä myöhäisempiä. Liikkeen aukioloajaksi vastaajat ilmoittivat kello 20 ja 21 arkisin. Lisäksi oli pieni joukko vielä myöhäisempiä aukioloaikavastauksia, joten näkisin kaupan myöhemmälle saatavuudelle olevan kysyntää. Vastaajista kuitenkin enemmistö koki viikonloppuisin keskustassa olevan riittävän määrän liikkeitä auki, vaikka samanaikaisesti lähes neljäsosa vastaajista koki määrän riittämättömänä. Savonlinnassa voi olla

tarvetta joidenkin liikkeiden paremmin palvella asiakkaitaan myös viikonloppuisin. Hyvä liikkeiden lauantai aukioloaika oli enemmistö vastaajien mielestä kello 18 asti avoinna. Vaikka vastaajista monet kannattivat lähes nykyisiä lauantain aukioloaikoja niin, silti kannatettiin lisäksi myöhäisiä aikoja, jotka antavat uudenlaista suuntaa liikkeiden aukioloille.

Sunnuntain hyvää aukioloa kysyttäessä suurin yksittäinen vastaus oli sunnuntain kiinnio. Näen kuitenkin, että puolet vastaajista kannattaa sunnuntaille aukioloja, jotka ovat kello 16–18 väliltä. Kannattaisin liikkeitä ryhtymään asiakkaiden kannalta parempaan viikonloppun saatavuuteen aukioloissa. Näkisin myöhäisempien palveluaikojen mahdollistavan asioimisen liikkeessä niille, jotka työskentelevät toimistoaikoina, sillä näitä aikoja liikkeet saattavat jo sulkeutua. Nykyisin viikonloppuisin kiinni olevien liikkeiden tulisi palvella paremmin viikonloppuisin, sillä näiden liikkeiden aukioloajat myös arkisin ovat lyhyitä. Liikkeet, joilla on huono saatavuus, tulisi paremmilla aukioloilla tavoittaa asiakas, jolla ei ole aukioloaikana mahdollisuutta liikkeessä asioida.

Vastaajien mielestä viikonloppuisin tulisi paremmin olla avoinna vaatekaupat ja ruokakaupat sekä vastauksena oli myös kaikki kaupat. Keskustaan tarvittavia liikkeitä olivat vaatekauppa sekä iso joukko muita liikkeitä. Pieni osuus vastaajista oli tyytyväinen keskustan nykyisiin liikkeisiin. Savonlinnan tulisi voida houkutella uusia yrittäjiä ja saada kauppapaikkoja uudistettua, jotta keskusta elinvoimaisuus säilyisi ja kaupunki voisi kehittyä monipuolisesti. Keskustan näyteikkunoita pidettiin pääasiassa ostoksien tekoon houkuttelevina, kuitenkin myös parantamista näyttävyydessä havaittiin. Näyteikkunat näkyvät kadulle ja luovat sitä kautta myös kadun elävyyttä. Näyteikkunoiden tulee olla houkuttelevampia, jotta ostoskatu säilyy viihtyisämpänä.

Kaupungin viihtyisyyttä lisäävissä tekijöissä nähtiin tärkeimpänä vihreämpään ympäristöön liittyvät asiat, kuten istutukset ja kukat, joilla saisi viihtyisemmän kaupunkikeskustan. Viihtyisyyttä lisäävinä pidettiin lisäksi kaupunki rakenteellisuutta, kuten rakennuksista huolehtimista, kävelykatua, kaksikaistaisuutta ja kävelykatujen parantamista. Kaupunkikeskustan viihtyisyyttä voidaan lisätä myös kaupunkikuvallisilla asioilla, kuten penkit ja roska-astioiden riittävyydellä huolehditaan ympäristösiisteydestä. Savonlinnan tulisi luoda kaupunkilaisten ”olohuone”, joka olisi ihmisten oleilua

varten. Ihmiset kokevat viihtyvänsä myös puistoissa ja kahviloissa, joissa kohtaa toisia ihmisiä.

Kaupungin elävyyttä lisäävinä asioina vastaajat pitivät tapahtumia, kahviloita, baareja sekä toisia ihmisiä ja puistoja. Savonlinnaa voisi hyvin elävöittää ja tehdä viihtyisämmäksi puistolla ja kesäisin runsailla viheriöillä sekä kukkaistutuksilla. Kaupunki kaipaisi elävöitykseen tapahtumia, joilla saisi ihmisiä kerääntymään ja viettämään aikaa ja niillä voisi luoda positiivista kaupunkikuvaa.

Olen toimittanut Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämisselitykselle kyselyn tulokset, joihin Raija Suomalainen on tutustunut. Tuloksia tullaan yhdistyksessä käyttämään kehittämistyön aineistona.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

”Tutkimuksessa pyritään välttämään virheiden syntymistä, mutta silti tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat.” Tämän takia pyritään kaikissa tutkimuksissa arvioimaan sen luotettavuutta, jossa voi apuna käyttää erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Tutkimuksen tai mittauksen reliaabelius tarkoittaa tulosten toistettavuutta, joka on sen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Reliaabelius voi todeta eri tavoin. Tulosta voi pitää reliaabelina, esimerkiksi silloin kun kaksi arvioijaa päätyy samanlaisiin tuloksiin. Tutkimuksen arviointiin liittyvä toinen käsite on validius eli pätevyys. Validius on tutkimusmenetelmän tai mittarin kyky mitata täsmälleen sitä, mitä on tarkoitus mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.)

Tutkimustuloksiin vaikuttaa myös se kuinka vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn eli ovatko vastanneet huolellisesti ja rehellisesti. Väärinymmärryksiä on myös saattanut tapahtua tai vastaajat eivät ole olleet perillä aiheesta, jota heiltä on kysytty. (Hirsjärvi ym. 2009, 193.)

Kyselylomakkeessa kysymyksissä olisi tarkemmin täytynyt ilmoittaa millaisia kauppvoja tarkoittaa, kuten erikoiskauppvoja tai kauppvoja yleisesti. Kysymyksessä ”4. Mihin kellonaikaan asti kauppvojen tulisi olla arkisin auki? ”, muutamat vastaajat tahtoivat tietää tarkoitanko sillä kauppvoja yleensä vai kivijalkakauppvoja. Saman kysymyksen aukioloajan tarkoituksena oli tiedustella, mihin saakka kaupan olisi hyvä olla avoinna,

kuitenkin eräät vastaajat käsittivät tällä tarkoitettavan koko aukioloaikaa avaamisesta sulkemiseen.

Kyselylomakkeessa olisi voinut entistä tarkemmin miettiä kysymysten muotoa. Esimerkiksi kysymys 5 ”Kuinka riittävä määrä keskustassa on liikkeitä auki viikonloppuisin?” – sain tähän kysymykseen muutaman vastauksen lukumääränä, joten mietin onko todella vastaaja voinut ajatella kysymyksen tarkoittavan kuinka monta liikettä keskustassa on sopiva määränä olla auki viikonloppuisin? Kyselylomakkeen kysymykset olisi voinut olla selkeämmin jaoteltuja arki- ja viikonloppukysymysryhmiin. Kyselyä kommentoivat vaikeaksi eniten nuoret alle 20-vuotiaat ja oletan niin, ettei useammilla sen ikäisillä ole tullut ajankohtaiseksi kaupungin kehittämiseen viittaavat asiat. Muutamat muistakin ikäryhmistä sanoivat kyselyn olleen vaikea ja eräs nainen sanoi, ettei tällaisia ole tullut edes ajatelleeksi. Näissä tapauksissa saattaa olla, että on jättänyt myös vastaamatta.

Kysymysten käsittelyn kannalta valmiit vaihtoehdot olisivat olleet nopeampia ja helpompia käsitellä. En osaa sanoa, olisivatko vastaukset olleet toisenlaisia kyselyn ollessa toteutettuna monivalintakysymyksillä, mutta tahdoin pyrkiä saamaan vastauksissa esiin vastaajien itsensä näköisiä mielipiteitä. Jälkeenpäin pidin hyvänä, että olin käyttänyt avointa kyselyä. Uskon onnistuneeni tutkimukseni suhteen, saamalla tuoden ihmisten näkemyksiä esille kaupungin kehittämisestä. Tuloksissa tulee esille kaupunki keskustan kehittämistarpeita tavallisten kaupunki käyttäjien näkökulmasta. Kyselyn tulokset ovat mielestäni arvokasta tietoa, jota voi hyödyntää kaupunki kuvaa kehittäessä. Ihmiset vastasivat monipuolisesti kyselyn kysymyksiin ja mielestäni onnistuin saamaan kattavia vastauksia.

6.3 Jatkotutkimusehdotukset

Mielenkiintoista olisi tietää tutkimustuloksia myös matkailun kannalta, joissa tutkittaisiin Savonlinnan kaupungissa venäläisten matkailijoiden mielipiteitä. Savonlinnassa vierailee ulkomaalaisista eniten venäläisiä matkailijoita. Tutkimus voisi selvittää venäläisten matkailijoiden tarpeita kaupan palveluiden ja aukiolojen suhteen. Tutkittavaa on myös mikä saisi heidät tulemaan useammin lyhyemmänkin loman tai viikonlopun vieton merkeissä. Mielestäni matkailijoihin kannattaisi panostaa ja heidän kokonaisvaltaisia palveluita ajatellen, erityisesti ostoksien teon yhteydessä. Eri elävyys tekijöi-

den toimivuudella voi saada toimivia palveluiden kokonaisuuksia matkailijoita ja myös Savonlinnan kaupunkikuvaa ajatellen.

LÄHTEET

Bergström, Seija & Leppänen, Arja 2002. Markkinoinnin maailma. Helsinki: Edita Prima Oy.

Bergström, Seija & Leppänen, Arja 2007. Yrityksen asiakasmarkkinointi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Havumäki, Heidi & Jaranka, Eila 2006. Kauppa –toiminnan suunnittelusta markkinointiin. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Heinimäki, Heikki 2006. Kaupan toimintaympäristö. Helsinki: Wsoy Oppimateriaalit Oy.

Junttila, Ulla-Kirsti 1995. Kaupunkiympäristön suunnittelu. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Lahtinen, Jukka & Isoviita, Antti 2004. Markkinoinnin perusteet. Tampere: Avaintulos Oy.

Liikennevirasto 2012. Savonlinnan keskusta –rinnakkaistie käyttöön.

http://portal.liikennevirasto.fi/sivu/www/f/hankkeet/kaynnissa/savonlinna_keskusta
Päivitetty 1.11.2012. Luettu 23.5.2013.

Lähellä kaupungissa 2013. Paikat – keskustat. WWW-dokumentti.

<http://lahellakaupungissa.fi/paikat/>. Ei päivitystietoja. Luettu 9.5.2013.

Oksala, Tiina 2013. Keskustojen kadun heräävät kevääseen.

<http://www.kauppa.fi/ajankohtaista/blogit/kauppablogi/>. Päivitetty 17.4.2013. Luettu 9.5.2013.

Olavinkadun yleissuunnitelma - Savonlinnan keskustan kehittäminen. Ramboll 2010.

Ronkainen, Suvi, Pehkonen, Leila, Lindblom-Yläne, Sari & Paavilainen, Eija 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro Oy

Savela, Mika 2010. Toinen kaupunki & kaupunkielämän mahdollisuuksia Helsingissä ja Katajanokalla. Aalto-yliopisto. Teknillinen korkeakoulu. PDF dokumentti. http://arkkitehtuuri.tkk.fi/oppituolit/arkhis/TUTdipl_PDFliitteet/toinen_kaupunki_savela_2010.pdf. Päivitetty 16.11.2010. Luettu 9.5.2013.

Sakky 1999. Jakelu- ja saatavuuspäätökset. WWW-dokumentti.

<http://www.aedu.sakky.fi/opinnet/markkinointi>

Päivitetty 10.11.1999. Luettu 10.5.2013

Savonlinnan kaupunkikeskusta 2015. WWW-dokumentti. WWW –dokumentti.

http://www.savonlinna.fi/savonlinnatietoa/kehittamishankkeet/kaupunkikeskustan_kehittamishanke/kaupunkikeskusta_2015

Päivitetty 19.5.2013. Luettu 17.5.2013

SuomiSanakirja 2013. Sivistyssanakirja.

<http://suomisanakirja.fi/kivijalkakauppa>

Ei päivitystietoja. Luettu 1.3.2013

Suomalainen, Raija 2013. Sähköpostikeskustelu 11.4.2013. Toiminnanjohtaja. Savonlinnan keskustan kehittämissyhdystys.

Tapaninen, Annikka, Kauppinen, Tapani, Kivinen, Kirsti, Kotilainen, Helinä, Kurenieniemi, Marja & Pajukoski, Marja 2002. Ympäristö ja hyvinvointi. Helsinki: Werner Söderström osakeyhtiö.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.

Verne liikenteen tutkimuskeskus 2008. Kaupunkikeskustan pyöräilyn ja jalankulun olosuhteiden kehittäminen. WWW-dokumentti.

<http://www.tut.fi/verne/tutkimusraportti-kaupunkikeskustan-pyorailyn-ja-jalankulun-olosuhteiden-kehittaminen/>. Päivitetty 11.11.2008. Luettu 9.5.2013.

Ylikoski, Tuire 1999. Unohtuiko asiakas. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

SAVONLINNAN KESKUSTAN KEHITTÄMIS KYSELY. Ympyröi ja vastaa ☺

1. Sukupuoli: a) Nainen   b) Mies
2. ikä: a) alle 20   b) 20-30   c) 36-55   d) 56–65   e) yli 65 -vuotias
3. Asuin paikkakunta: _____
4. Mihin kellonaikaan asti kauppojen tulisi olla arkisin auki?
_____
5. Kuinka riittävä määrä keskustassa on liikkeitä auki viikonloppuisin?
_____
6. Mikä olisi hyvä aukioloaika lauantaisin? Entä sunnuntaisin?
_____
7. Minkälaiden liikkeiden tulisi olla paremmin auki viikonloppuisin?
_____
8. Millaisia kauppaa- / palveluliikkeitä keskustaan tarvitaan?
_____
9. Kuinka houkuttelevia liikkeiden näyteikkunat ovat?
_____
10. Miten keskustan viihtyisyyttä voisi lisätä?
_____
11. Mikä lisää kaupungin elävyyttä?
_____

Kiitos vastaamisestasi ☺

SAVONLINNAN KESKUSTAN KEHITTÄMISKYSELY.

1. Sukupuoli

	Nainen	Mies	Yhteensä
	28	22	50

2. Ikä

	alle 20	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.
Nainen	7	6	6	5	4
Mies	5	4	2	4	7

3. Asuinpaikkakunta

	alle 20	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	Yht.
Savonlinna	10	9	8	8	9	44
Jyväskylä	1				1	2
Oulu				1		1
Kerimäki	1					1
Joroinen		1				1
Kouvola					1	1

4. Mihin kellonaikaan asti kauppojen tulisi olla arkisin auki?

Kello aika

	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	Yht
Nykyinen					2	2
17			1			1
18	2		1	1	2	6
19			2	2	2	6
20	3	3	2	5	2	15
20-21	1					1
21	4	3	2		3	12
21-22		1				1
22		2				2
23	1					1
24	1					1
02		1				1

5. Kuinka riittävä määrä keskustassa on liikkeitä auki viikonloppuisin?

	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	yht.
Vähän	5	1	1	2	2	11
Riittävästi	7	5	6	5	9	32
La ok				1		1
Su heikosti		1		1		2
Kohtuullisesti		1				1

6. Mikä olisi hyvä aukioloaika lauantaisin? Entä sunnuntaisin?

Lauantai	yli 65					Yht
	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	v.	
14			1		2	3
15		2	1	3	1	7
16		1	2	1	2	6
17		1	1		1	3
17:30	1					1
18	5	2	3	4	4	18
19	1					1
20	1	1				2
21	3	1				4
23	1					1
2		1				1
Nykyinen					1	1

Sunnuntai	yli 65					Yht
	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	v.	
14		1				1
16	1	1	2	4		8
17	1					1
18	2	2	1		3	8
19	1					1
20	1					1
21	1				1	2
22		1				1
Kiinni			3	2	6	11

7. Minkäläisten liikkeiden tulisi olla paremmin auki viikonloppuisin?

	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	Yht
Vaatekaupat	4	2	1	3	2	12
Ruokakauppojen	2	5			3	10
Kaikki liikkeet	2	1	1	1		5
Kahvilat			1	1	2	4
Nykyinen ok			1	1	1	3
Lahjatavara-kaupat		1		1		2
Erikoisliikkeiden	1	1				2
Kirjakaupat				1	1	2
Kenkäkaupat					1	1
Pienyrittäjät			1			1
Tavaratalot	1					1
Keskisuuret			1			1
Kirpputorit		1				1
Varaosaliikkeet		1				1
Suurkaupat	1					1
Ravintolat					1	1
						48

8. Millaisia kauppa- / palveluliikkeitä keskustaan tarvitaan?

	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	Yht
Vaatekauppoja	6	1	1		3	11
Nykyinen ok	1		2	2	3	8
Kenkäkauppa		2	2	1		5
Kauppakeskus	1	3			1	5
Ruokakauppoja		1			3	4
Kahvilat	2				1	3
Pikku-myymlöitä			1	1		2
Kaikenlaisia			1	1		2
Erikoisliikkeitä			1			1
Kirpputoreja		1				1
Kierrätysmyymälöitä		1				1
Urheiluliike		1				1
Musiikkiliike			1			1
Sisustus				1		1
Pieniä ruokakauppoja				1		1
Alusvaateliike keski-ikäiselle					1	1
Koruliike	1					1
Rautakaupat				1		1
Kodinkoneliikkeitä				1		1
Tietotekniikka		1				1
Rullalautailuliike	1					1
K-kauppa	1					1

9. Kuinka houkuttelevia liikkeiden näyteikkunat ovat?

	alle 20 v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	Yht
Hyvät, melko, houkuttelee	8	6	5	3	7	29
ei houkuttele, parannettavaa	3	1	3	2	1	10
onnistuneita	1		2			3
Vaihtelevasti			1	1	1	3
Ei katsele				1	1	2
Vähän ikkunoita		1				1
Suurin osa panostaa				1		1
Tulee katsottua					1	1

10. Miten keskustan viihtyisyyttä voisi lisätä?

	alle 20					Yht
	v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	
Kukkia, istutuksia, puita	4	4	4	5		17
Rakennusten kunnost. säilyt. valm.	1	1		2	1	5
Paremmat kävelykadut		1	1		2	4
Puistotoiminnan kehittäm.	1	2			1	4
Katukahvila / Ulkoterassi	1		1	1	1	4
Kaksikaistaisuus				2	2	4
Kävelykatu		1	1	1	1	4
Penkkejä		2	1			3
En osaa sanoa	1	1		1		3
Roskiksia lisää		1	1		1	3
Parkkipaikkoja		1			1	2
Liikenne / autoilu				1	1	2
Nelikaistaisuus			2			2
Nykyinen ok				1	1	2
Siisteys		1			1	2
Katujen kunnossapito					1	1
Katukoristeita	1					1
Pyöräteitä			1			1
levähdyspaikkoja			1			1
Istumaryhmiä			1			1
Suihkulähde				1		1
Ihmiset				1		1
Kahvila auki v.loppuisin				1		1
Pienempiä yksiköitä				1		1
Jäätelö- /nakkikioski					1	1
Liikunta mahdollisuudet	1					1
Ohikulkutie paransi					1	1
Liikenneympyrä					1	1
Autojen vähent. Kaupungilta					1	1
Torin laajentaminen					1	1

11. Mikä lisää kaupungin elävyyttä?

	alle 20					
	v.	20-35	36-50	51-65	yli 65 v.	Yht
Tapahtumat	7	4			2	13
Kahvilat / baarit		2		3	2	7
Ihmiset	1	1	1	2	1	6
Puistot	5	1				6
Turistit	2	1			2	5
Enemmän liikkeitä	2	2		1		5
Uudet työpaikat / tes palkkaus		1	3		1	5
Kukat / istutukset/ kasvillisuus	1		2	1		4
Markkinat / myyjäiset	1	1				2
Kesä		2				2
Ulkoilma tapaht. / -konsertit			2			2
Kevyen liikenteen toimivuus				1	1	2
Opiskelijat					2	2
Musiikki tapahtumat		1	1			2
Liikennejärjestelyt			1	1		2
Liikkeet myöhään auki	1					1
En tiedä	1					1
Puhtaat kadut	1					1
Kioskit	1					1
Kulttuuri		1				1
Juhlijat		1				1
Oopperajuhlat		1				1
Nuoriin panostaminen			1			1
Sunnuntai aukiolo				1		1
Putiikit				1		1
Pienet aukiot				1		1
Asumista keskustaan				1		1
Näky aikakausien rakenteel.				1		1
Asukkaita keskustaan				1		1
Tori tapahtumia					1	1
Viihdykkeitä					1	1
Olavinkkadun muutos					1	1
Monet kansalaisuudet					1	1
Ihmisten kohtauspaikat					1	1
Penkit marketteihin					1	1
Paikkoja nuorten esiintymiseen					1	1
Performaaneja toreille					1	1